Nr. 227 **Doos Gazette** **mei 2021**
guido.vandermarliere@telenet.be

Boerenbetweterigheid uit het verleden
*
Ik zien z'ol gèèrn , zei'n boer , en ie kuste 't zwyns gat ,
*
Doos Gazette, een slim schrift des tijds met meer dan 700 lezers

Beste abonnee

Met het volgende nummer van Doos Gazette – juni 2021 – is het **juist 20 jaar geleden** dat ik gestart ben met mijn email-tijdschrift. Ik heb nooit gedacht dat het zo lang mee zou gaan en al zeker niet dat ik meer dan 700 lezers samen zou krijgen.
Ik dank dan ook iedereen die dit mogelijk gemaakt heeft
Ik woonde toen nog in Limburg en in het eerste nummer stond er een artikel over 'den rooden loop' en de quarantaine waarin het dorp Exel geplaatst werd1779.
Ondertussen zijn we duizenden bladzijden verder en bestaat de inhoud van Doos Gazette voornamelijk uit Poperingse stukken.

In juni is het ook **50 jaar geleden** dat onze klas het geluk had om het Poperings college te verlaten. Hoewel mijn hoofd in de loop van die 50 jaar meermalen zwaar gebotst heeft, heb ik toch mijn geheugen proberen op te frissen en heb ik in dit nummer het eerste deel van mijn 'college-menwaars' opgenomen. Dit begint ook al bijna 'geschiedenis' te worden.

Bezoek de Hopast van het Neerhof in groep ! Alle info op de webstek!

't Neerhof

Lees de geschiedenis van Poperinghe

Dank zij de goede zorgen van **Jean Boidin** *is het DiMP op de website van 't Neerhof weer aangegroeid en loopt het nu tot* **1581.**
https://tneerhofvzw.be/

Ook deze maand werden er 10 uitgebreide artikelen op de tijdslijn van de geschiedenis van Poperinghe bijgevoegd. We zitten dus nu in het jaar 1581.

Jaar 1578

schaapsdries

De schaapsdries in de Lyssenthouck van Poperinghe - een oud toponiem dat eeuwen teruggaat.

Jaar 1578

halmen

68 bladzijden verkopingen van gronden, huizen en

'catheylen'

Jaar 1579
Dit is het jaar van Valentin de Pardieu, heer van Lamotte, gouverneur van Grevelingen en de aanvoerder van de Malcontenten of de Walen.
De Fransvlaming die er voor zorgde dat Vlaanderen katholiek en Vlaanderen bleef - een echte franssprekende vlaming en vrijheidsgeld.
Maar dit is ook het jaar dat de rebellen van Yper de Poperinghevaart vernielden!

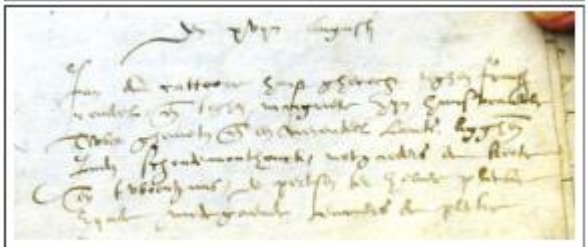

Jaar 1579

halmen

12 bladzijden verkopingen

Jaar 1579

gesaiseerde goederen

De rekening van de ghesaiseerde geoderen opgesteld door Pieter Mariavale

Jaar 1580

't Waren dangereuse tyden' met groote duurte.
Gevaarlijke tijden en dus werden enkele herbergen et Poperinghe gesloten. de legers van Lamotte kwamen terug en zij brachten de pest mee! Deze malcontenten of de Walen, veroverden meer en meer het Westkwartier.
Te Poperinghe probeerde men de stad recht te houden. Er kwamen neiuwe reglementen voor de Garenmaerkt, voor de brouwers en voor de wevers en drapiers. De 'contributies' op het Westkwartier lagen hoog en dus werden de taksen op het bier en de wijnen weer eens aangepast. Op de 1ste mei 1580 werd er een bosdief betrapt. De fransman Monsieur de la Noue komt naar hier met zijn leger. De slag van Ingelmunster heeft als gevolg dat het Zwynland naar Otto on Plotho gaat.

Jaar 1580

Halmen

In deze bange tijden werden toch 66 bladzijden grond

en huisverkopen geregistreerd.

Jaar 1580

de rekening
De rekening van Peter Mariavale van de ghesayseirde

goederynghen der stede en de cuere.

Jaar 1581

Frans de Valois - heer der Nederlanden? Of een 'valse' landvoogd? De biertaksen dienen weer aangepast te worden.
De Walen en de pest blijven in de stad.
op de 26ste juli 1581 krijgen we het 'placcaet van verlatynghe' - Nederland gaat er van door! En komt met een leger naar Duinkerke om tegen de Malcontenten te strijden!
Ook de Fransen komen hier weer oorlog voeren.

Jaar 1581

halmen

50 bladzijden 'halmen'

Beste Guido,

Hoewel ik al 50 jaar weg ben uit Poperinge (gaan studeren te Leuven en er "blijven hangen") lees ik met plezier telkens "Doos Gazette".
In het aprilnummer trok het artikel over de lattenklievers mijn aandacht.
Ik wist niet dat Sint-Joris-ten-Distel aan de oorsprong lag van de lattenklieverij en er het centrum van was.
In het artikel is er ook sprake van Isidoor Lemahieu, die aan de vaart te Beernem een houtzagerij had.
Je ziet die Isidoor Lemahieu hier op een foto uit 1912 aan het stuur van waarschijnlijk een van de eerste auto's die er rondreden.
Ik heb die foto in mijn bezit omwille van de persoon die naast Isidoor Lemahieu zit.
Dit is Arthur Langouche, toen burgemeester van Sint Joris ten Distel, vader van Roger Langouche, oud-directeur van de melkerij te Poperinge. Roger was mijn vader, Arthur mijn grootvader.

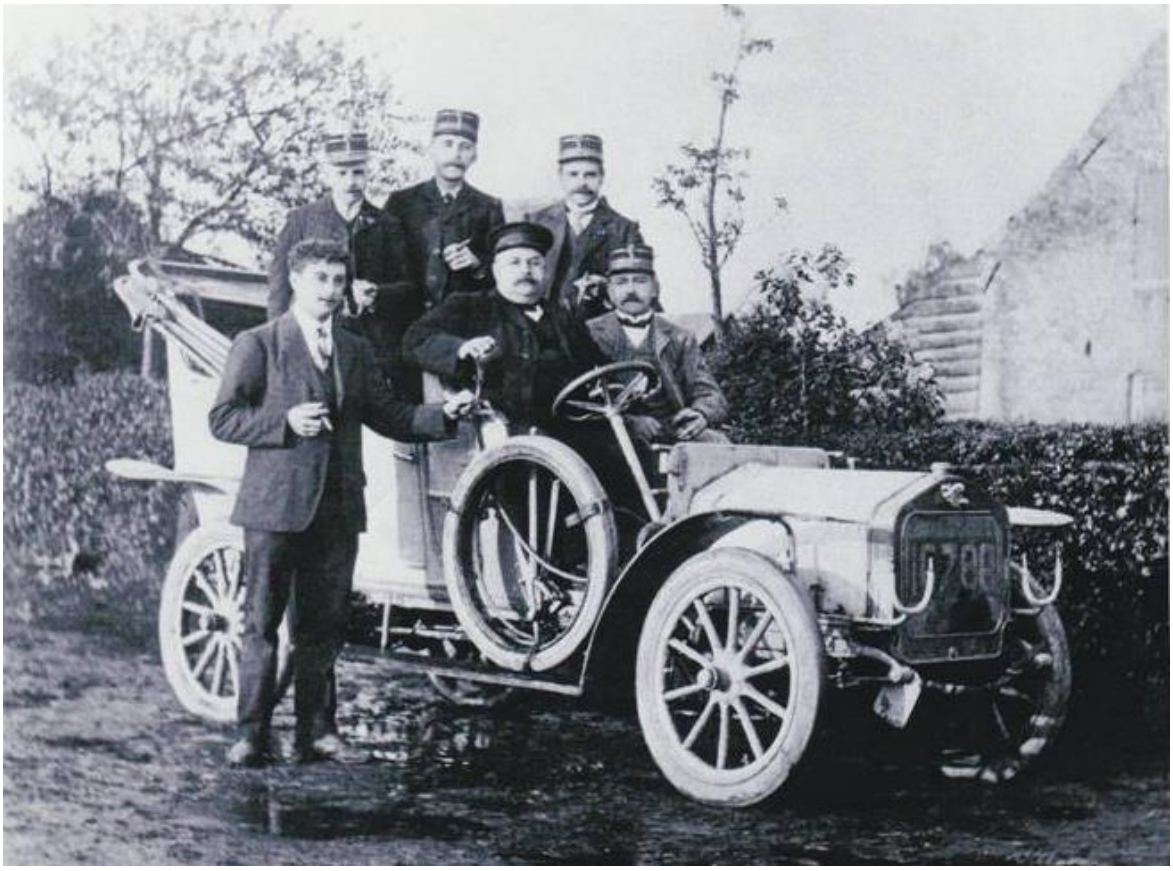

Volgens mijn (overleden) neef, van wie ik die foto kreeg, zijn de personen met een kepie in en bij die auto “het bestuur van de oud-soldatenbond”.
Beste Groeten !
Guido

Inkt maken ?

Enkele maanden terug had ik het over inkt maken in Doos Gazette. Hierop wil ik toch even doorgaan en dit in eerste instantie met de versie die in 1609 in het 'Secreetboeck' verscheen.

Hoe dat men goeden bestandighen inct sal maken

Maeckt dat gy voor eerst vier of vyf potten gereedt hebt.
Als ghy nu wilt goeden inct maeken – soo neemt een pint **regen waters** – een half pinte **stercken azijn** – menght hem onder het regenwater.

Neemt daer na een vierendeel **galnoten** die wel gestooten en gesift[1] zijn, doet daer na het poeder van de galnoten in een anderen pot ende giet uyt den eersten pot de helft daer van op het poeder van de galnoten – ende roeret wel onder een:

Neemt alsdan vijf loot gestooten **vitriol**[2] – doet hem oock in eenen bysonderen pot en giet op den vitriol de helft des eersten resterende waters – in 't leste overgebleven deel doet vijf loot **gomme van arabien**[3] – deckt de potten wel dicht toe ende laetste vyer ofte vijf dagen lang staen en roertse dickmaels om met een stock.
Neemt daer naer den pot met de galnoten – set hem by een vyer – dat hy wel door heet mach worden sonder zieden[4] – als hy nu doorzoden is – soo neemt hem van den vyere ende laet hem verslaen –
sijght[5] dit water door een doeck sonder wringen –

---

[1] Gesift = gezeefd
[2] Vitriol = zwavelzuur
[3] Gomme van arabien = **Arabische gom** (*gummi arabicum*) is een product van bomen van het geslacht Acacia, in het bijzonder de *Acacia senegal* (ook wel *A. arabica* of *A. verek*) en de *Acacia seyal*. Arabische gom is een harsachtige gom die vrijkomt als de schors van de boom is beschadigd. Andere namen voor Arabische gom zijn *acaciagom*, *hasbab-gom* of *kordofangom*. De boom groeit in een gebied dat zich uitstrekt van West-Afrika tot en met het Arabisch schiereiland. Belangrijke producenten zijn Soedan, Tsjaad, Nigeria en Senegal.
[4] Zieden = koken

giet daer na al ’t gene dat in d’ander twee potten is in deen pot en roeret al wel onder een – laetet daer nae drie dagen lang stille staen – dan roeret somtijts eens om – giet den vierden dagh den inct soetkens af – dat het grontsop niet mede en loope - latet daer naer toeghedeckt staen – soo hebby goeden inct:
Neemt daer naer het grondtsop – giet daer op goet regenwater ende een glas met azijn en bewaert dit tot dat gy meer inct maken wilt en nemet dan in plaetse van water.

Daer zijn noch veel meer ander manieren van inct te maken – die ich alhier om de kortheydt wille blijven late – want het en is mijn meninge niet hier veel van incten te tracteren.

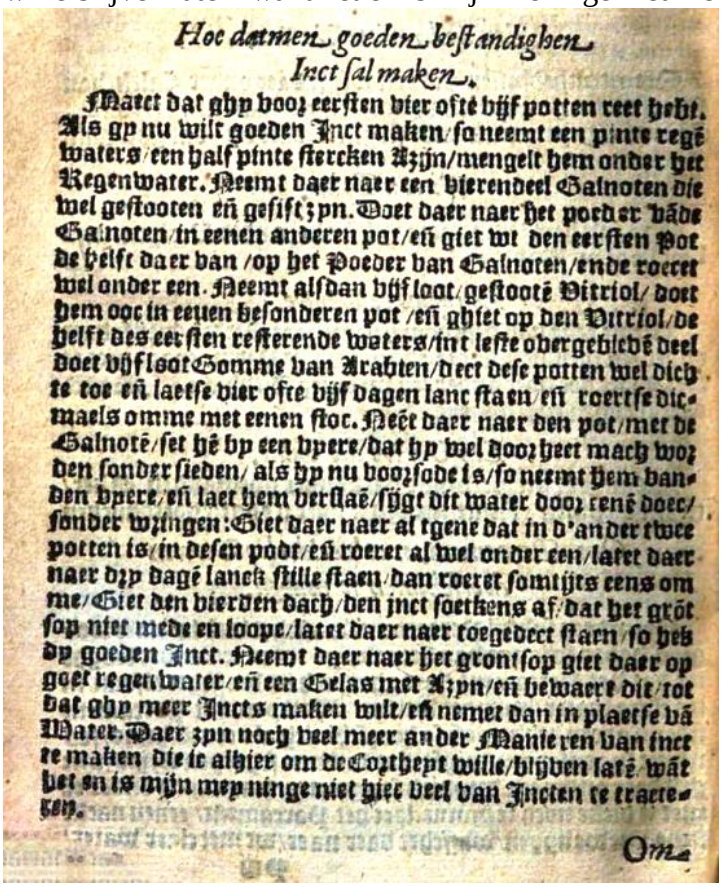
Hoe datmen goeden bestandighen
Inct sal maken.

Maret dat ghy voor eersten vier ofte vijf potten reet hebt. Als gy nu wilt goeden Inct maken/ so neemt een pinte regē waters/ een half pinte stercken Azijn/mengelt hem onder het Regenwater. Neemt daer naer een vierendeel Galnoten die wel gestooten eñ gesift; pn. Doet daer naer het poeder vāde Galnoten/ in eenen anderen pot/ eñ giet wt den eersten Pot de helft daer van /op het Poeder van Galnoten/ende roeret wel onder een. Neemt alsdan vijf loot/ gestootē Vitriol/ doet hem ooc in eenen besonderen pot /eñ ghiet op den Vitriol/ de helft des eersten resterende waters/ int leste obergebledē deel doet vijf loot Gomme van Arabien/ deet dese potten wel dicht toe eñ laetse vier ofte vijf dagen lanc staen/ eñ roertse dicmaels omme met eenen stoc. Neēt daer naer den pot/ met de Galnotē/ set hē by een vyere/ dat hy wel door heet mach worden sonder sieden/ als hy nu voorsode is/ so neemt hem van den vyere/ eñ laet hem verslaē/ sijgt dit water door renē doec/ sonder wringen: Giet daer naer al tgene dat in d’ander twee potten is/ in desen pot/ eñ roeret al wel onder een/ latet daer naer drij dagē lanck stille staen/ dan roeret somtijts eens om me/ Giet den vierden dach/ den inct soetkens af/ dat het grōtsop niet mede en loope/ latet daer naer toegedeet staen/ so hebdy goeden Inct. Neemt daer naer het grontsop giet daer op goet regenwater/ eñ een Glas met Azijn/ eñ bewaert dit/ tot dat ghy meer Incts maken wilt/ eñ nemet dan in plaetse vā Water. Daer zijn noch veel meer ander Manieren van inct te maken die ic alhier om de Cortheyt wille/ blijven latē wāt het en is mijn meninge niet hier veel van Incten te tracteren.

Om

Om op papier wit te schrijven, het welcke men op ’t witte papier noch sien noch lesen en kan – ten zy dat men ’t eerst door een klaer water treckt.

Neemt schoonen klaren aluyn[6], stoot hem ende sift hem – doet hem in eenen pot – giet daer op schoon water – maer het ene mach niet al te dunne zijn. neemt dan een nieu gesneden penne – en schrijft met dit water op papier, want dat u blieft – en latet wel droogen.
Als men nu wil weten wat dat gy gheschreven hebt – soo leght den brief in een becken met klaer water – laet hem daer in liggen het vierendeel van een ure – soo sal hem het schrifte openbaren – dattet een yegelijck sal konnen lesen. Dit is een scaepe ende secrete konste.

Om sonder inct een swart geschrifte te schrijven, het welcke men niet en kan swart sien, ten zy datmen ’t oock door een water trecke.
Neemt gestooten vitriol, doet hem in eenen pot – giet daer op een weynig waters – dat den vitriol smelten mach. Neemt alsdan een nieuwghesneden penne ende schrijft met dit water op wit papier – latet dan wel droogen – datmen niet sien en kan watter op is geschreven. Als ghy nu yemant wilt toonen wat ghy geschreven hebt, dat men niet sien en kan – so neemt een half pinte waters, doet daer in een loot poeder van gestooten galnoten – menghet onder een – sijget door eenen doeck – in een gbecken – treckt alsdan den brief door dat water – soo sal ’t gene ghy geschreven hebt –zwart worden – als oft het met inct geschreven ware.

Om eenen swarten brief met wit geschrifte openbaer te maken
Nemt water -doet daer onder eyerdoir tempereret wel onder een – dat het soo dicke zy datmen daer mede mach schrijven. Neemt als dan een neiuwe penne – en schrijft daer op papier wat dat ghy wilt – en leatet wel drooghen.

---

[5] Sijghen = zeven
[6] Aluin = **Aluinen** zijn chemische verbindingen, dubbelzouten van sulfaten.

Neemt daer nae een fijnen pinceel – ofte quispel ende bestrijct daer mede het papier met goeden swarten inct over al – datter soo swart zy – dat men niet lesen en kan watter met den eyerdoir te vooren is op geschreven geweest – latet droogen.
Als gy nu dat wilt leselijck maken – soo leght den brief op een effens berdeken ende schrabt de substantie des eyerdoirs van den brief – so sal 't wit en luchtig om lesen zijn in een swart velt.

Alsoo machmen oock alderlye dingen af teyckenen. Het is fraeye konst.

Om pennen, beenders ende ros hayr te verwen.
Alle pennen oft beenders die gy wilt verwen, sal men voor eerst wel afschrabben – ende met eenen wollen lap wel afwrijven – snijt onder aen den schat het endeken af, op datter de vrochtigheyt wel mach in trecken – leghtse in aluynwater nacht en dagh en weyckte – ziedt dan de penne in bresilie – laetse daer na droogen – maeckt alsdan uwe beyde vingers vet in goeden schilder vernis – strijckt wel dun daer op – soo sullen sy schoon roodt zijn.

Om pennen of beenders groen te verwen

Ziedtse in erweet[7]-geel – dan men moet alle pennen – beenders, hayr en houdt altijdt te vooren in aluyn water te weycke leggen.

Om pennen blauw te verwen
Ziedtse wel in sap van krakebessen[8] -dat met looge bereyt is. Wrijft te vooren blaeuwe indie – met sap van krakebessen – doet dat in 't sap dar mede dat gy de pennen ziedt.

Uit 'de Sack der kunsten' van het jaar 1610:
Om inckt te maken ende wat daer mede gheschreven wort en eten die muysen niet
Neemt alssemwater ende menget daer mede uwen inckt en de wat boecken men daer mede schrijft zijn beschermt van die muysen.

Op mijn vraag naar het maken van inkt in een vorig nummer van Doos Gazette, kreeg ik van Christien Vanlerbeghe het volgende mailtje terug:

Beste Guido,

Inkt maken uit okkernootschillen, dat ken ik niet. Ik leerde wel in een cursus hoe wol zwart werd gekleurd uit galnoten of galappels. Deze galnoten werden ook gebruikt als inkt in de Middeleeuwen.
In bijlage vindt je wat informatie en m'n notities uit de cursus.
Het is niet echt een antwoord op je vraag, maar misschien zit er toch iets interessants tussen.
Groeten Christien

Betreffende uw vraag om inkt te maken van galnoten.

[7] Erweet = erwten
[8] Krakebessen = bosbessen

In een cursus die ik volgde hadden we het over het kleuren van stoffen met inkt uit galnoten. De cursusbegeleider was **Barry Heinrichs.**
Je kunt hem bereiken via de school KLU-kunstgeschiedenis in Utrecht (Nederland) : info@klu.nl. Als ik het met goed herinner heeft hij al eens geëxperimenteerd met het maken van inkt uit galnoten. Hij verwees ons naar het internet voor recepten hierover. Misschien kan hij als historicus kunstgeschiedenis je verder helpen met je vraag. Hieronder mijn notities en een foto uit de cursus, de foto stuur ik ter informatie, maar die mag niet gebruikt worden zonder toestemming van Barry.

Het zwartste zwart van de Middeleeuwen
Kleuren en fixeren van wol tot zwart
-soms wordt het garen gekleurd, soms de geweven wol of laken en soms ook het kledingstuk. Bij het kleuren van de stof, het laken, is er het gevaar dat er plooien in het laken komen te zitten waardoor stukken laken minder goed gekleurd en/of gefixeeerd zijn.
-Het fixeren gebeurd meestal in hetzelfde bad als het kleurbad. Aluin wordt vaak gebruikt om te fixeren. Aluin is een loog, een loog fixeert. Ook urine van mens en/of dier werd gebruikt om te logen of kleur vast te zetten.
-Het kleuren en fixeren van stoffen gebeurde vaak niet ver van een rivierarm. Het stinkende, vuile, natuur belastende goedje werd dan vaak in de rivier geloosd, met veel stank als gevolg.(cfr brug in Italië-de Medici)
- zwart was niet populair in de Middeleeuwen, het kleur werd vaak geassocieerd met de dood of met slechte zaken. Toch wordt kleding in het zwartste zwart populair in de rijke kringen. Het is begonnen aan het Bourgondische hof in Brussel. Het maken van het zwartste zwart was een moeilijk en duur procédé. Zo kon men zich onderscheiden van anderen, het was duur en exclusief zeg maar super de luxe. Laken uit het zwartste zwart kon wel tot 10 kleurbaden hebben ondergaan. Naast het kleurprocedé was ook de soort wol die men gebruikte voor het laken van het grootste belang. De fijnst wol van het Merina schaap had heel fijne schubben en was uiterst geschikt om het mooiste zwarte laken te bekomen.

Foto uit de curus

Kleurbaden om zwart te bekomen :
-1. donkerblauw, men gebruikte indigo van de wede
-2. rood, van de meekrab. Men bekwam een soort diepdonker paars (bij goedkope stoffen stopte men hier
-3.geel, men bekomt een soort vaal zwart of bruin zwart
-4.galnoten inkt men bekomt het mooiste zwart (resultaat ook afhankelijk van de soort wol)
galnoten groeien aan de eik, van die galnoten kun je een soort zwarte inkt maken die je kunt vergelijken met Oost-Indische inkt.
In de ME werd dit ook gebruikt om te schrijven door de punt van een veer in deze inkt te doppen.

Van een galappel kun je op eenvoudige wijze inkt maken. Verpulver de galappel, meng de pulp met water, wijn of een andere vloeistof en je hebt je eigen herfstinkt.
interessante website :
https://www.celticwebmerchant.com/nl/reenactment/zelf-maken/inkt-gom-hars/

rechts een 17e eeuw stukje textiel gekleurd met gal-inkt, het kleur zal na het verloop van de jaren waarschijnlijk wel een verandering hebben ondergaan…
foto uit de cursus van Barry Heindrich,

Enkele boeken die werden aangeprezen : (geen antwoord op uw vraag, maar ik geef 't toch maar door)

Kassia St Clair, De gouden draad: Hoe stoffen geschiedenis schrijven
Kassia St Clair, Het geheime leven van kleuren
Paassen, Ruygrok, Klein-Buth, Eenvoudige textielwarenkennis

Zie hier het recept van de porto :

20 à 25 groene noten (de noot mag er niet ten volle inzitten, vanaf juli kijken, kan variëren naargelang het vroeg warm is)
Snij de noten in 4, doe in een bokaal, giet er een fles rode wijn over zodat alle noten onder de wijn staan en sluit de bokaal
Laat 3 maanden trekken
Zeef het wijn/notenmengsel
Doe het gezeefde wijn/notenmengsel in een grote glazen wijnkruik, voeg er 9 flessen rode wijn, 1 l alcohol van 95° en 1,5 liter suiker bij. Goed doorroeren.
14 dagen lang dagelijks dooreenroeren en 6 weken lang 2x per week doorroeren. (om de suiker goed te doen oplossen).
Laat minstens 2 maanden trekken en dan op flessen trekken (ik zeef het mengsel dan nogmaals door het door een theedoekje te gieten.
Santé - Christien

Van Bertin Deroouit de Havermuis 12, kreeg ik het volgende antwoord :
Hallo Guido
Het recept kun je vinden op internet en vraagt veel werk .Maar het gemakkelijkste is : Je kunt ook een potje notenbolster poeder kopen en er water bijdoen en u hebt uw inkt .Dit wordt veel gebruikt door mensen ,zoals ik, die aan kalligafie doen .Bister is ook dezelfde substantie.
Vriendelijke groet. - Bertin

En van Anne-Mie en Martin kreeg ik het volgende:
Dag Guido
Alvast een kleine bijdrage voor het maken van bister - interesseert me ook, heb het zelf nog niet geprobeerd, maar kijk dat is wat ik alvast vond via internet
https://deark-vossenhollager.blogspot.com/2012/01/bister-maken.html
Veel groeten - Anne-Mie en Martin

Een onbekende midden 19de eeuwse meteorologische tijdreeks te Brugge

Gaston R. Demarée[9]

Korte inhoud

De apotheker Louis (Lodewijk-Jacobus) Matthys is de initiator en waarnemer van een middellange meteorologische tijdreeks (1845-1863) in het midden van de 19de eeuw te Brugge. Deze reeks bleef tot nu toe onbekend in het kader van de Belgische historische klimatologie.

De tijdreeks is slechts gekend door de gedeeltelijke publicatie van gegevens in twee regionale medische tijdschriften. Louis Matthys deed zijn waarnemingen op de volgende vaste tijdstippen van de dag : om 9 uur 's morgens, 's middags, en om 9 uur 's avonds. In deze bijdrage wordt voornamelijk de aandacht gevestigd op de luchttemperatuur (in °C), de atmosferische druk (in mm Hg) en het maandelijks aantal regendagen.

1. De aardappelziekte in 1845

Eind juli 1845 werd het duidelijk dat de aardappeloogst mislukt was en dat slecht een kleine fractie van de oogst beschikbaar was voor gebruik wat de aanleiding was van de laatste bestaanscrisis in vredestijd in West-Europa (Vanhaute *et al.*, 2007). De mislukking van de aardappeloogst in Ierland waar de de hongersnood en door de honger gerelateerde ziektes zoals tyfus en dysenterie onder condities van politieke en economische omstandigheden zwaar toesloegen. Over het ontstaan van de aardappelplaag ontstonden onmiddellijk diverse theorieën waarbij de heersende meteorologische omstandigheden en de *Phytophthora infestans*, een onbekende *Botrytis* schimmel, als mogelijke oorzaken werden gegeven. (Vanoye, 1845; Demarée, 2018, 2019, 2020).

2. Over de meteorologische waarnemingen van Louis Matthys te Brugge

De apotheker Louis Matthys (1811-1891) deed, hoogst waarschijnlijk, zijn meteorologische waarnemingen in zijn woningen, tot 1854 gelegen op Burg 8 en vervolgens op het huidig genoemde Biskayerplein 1, beide in het historische centrum van Brugge gelegen. Zijn eerste gepubliceerde meteorologische waarnemingen corresponderen met de periode van het verschijnen van de aardappelziekte, d.w.z. mei, juni, juli en augustus 1845. Het is niet geweten of Matthys reeds vroeger begonnen was met instrumentele meteorologische waarnemingen te verrichten aangezien, tot grote spijt, zijn notitieboekjes ofwel niet bewaard gebleven zijn of nog niet ontdekt geworden zijn. De meteorologische reeks kan dus alleen bestudeerd worden aan de hand van de gepubliceerde gegevens. Deze gegevens blijven onvolledig daar er over diverse jaren geen informatie in de twee medische tijdschriften werd gepubliceerd.

De waarnemingen van Matthys uit 1845 zijn enigszins speciaal. Hij vermeldt ook een waarneming om 4 uur 's namiddags (deze waarnemingen komen later niet meer expliciet voor maar het is mogelijk dat ze nog verricht werden). Hij beschikt dan ook nog niet over een barometer maar vanaf januari 1846 komt de luchtdruk voor in de gepubliceerde notas. Over de ganse periode zijn er ook geen pluviometrische waarnemingen bekend en wordt het karakter van de neerslag uitgedrukt in de vorm van visuele waarnemingen die vermeld worden onder de hoofding '*État du Ciel'* als het aantal neerslagdagen met fijne, sterke, zeer sterke, sterke en gans de dag aanhoudende, gans de dag aanhoudende, gans de dag en bui

[9] Gaston R. Demarée, Koninklijk Meteorologisch Instituut van België, gaston.demaree@meteo.be

neerslag. Het is ook niet geweten welke instrumenten Matthys gebruikte, en waar ze opgehangen werden en welke reductiefactoren hij gebruikte voor de barografische waarnemingen. Het lijkt erop dat Matthys zelf het systeem heeft opgezet daar het verschilt van de waarnemingsprocedures gebruikt door Adolphe Quetelet (1796-1874), Directeur van de Koninklijke Sterrenwacht van Brussel (KSB). Quetelet was niet bekend met de waarnemingen van Matthys en vermeldt ze ook niet in zijn klimatologische publicaties (Demarée, 1996). Het aantal waarnemingsreeksen onder Adolphe Quetelet is vrij beperkt en men moet wachten tot in de tweede helft van de zeventiger jaren van de 19de eeuw voordat Albert Lancaster (1849-1908) onder leiding van Jean-Charles Houzeau de Lehaie (1820-1888), Directeur van de KSB, het klassieke Belgisch klimatolologisch meetnet uitbouwde.

3. De publicatie van de meteorologische waarnemingen van Louis Matthys

De meteorologische waarnemingen verricht door Louis Matthys van 1845 tot en met 1863 werden exclusief in twee regionale medische tijdschriften gepubliceerd; dit zijn de *Annales de la Société médico-chirurgicale de Bruges* en de *Annales de la Société médicale d'Émulation de la Flandre Occidentale, Établie à Roulers.*

3.1 In de *Annales de la Société médico-chirurgicale de Bruges*

Louis Matthys was lid van dit Brugse medisch gezelschap en publiceerde er zijn meteorologische waarnemingen in verband met de uitbraak van de aardappelziekte in 1845 (Matthys, 1845). Matthys liet ook de meteorologische waarnemingen die hij tijdens de maanden september, oktober, november en december 1845 had uitgevoerd aan het medisch genootschap (*Annales de la Société ...*, 1846, p. 48) geworden maar spijtig genoeg werden ze niet gepubliceerd. Voor het jaar 1846 verschijnen in deze *Annales* (*Annales de la Société ...*, deel VII, 1846) per maand de dagelijkse meteorologische waarnemingen van Matthys, een drie-maandelijkse samenvatting alsook een tabel van de maxima en minima en een jaarlijkse samenvatting. Het was een goed begin maar helaas moet men wachten tot 1853 vooraleer de meteorologische waarnemingen van Matthys terug in dezelfde *Annales* gepubliceerd worden. Gelukkigerwijze worden dan de dagelijkse meteorologische waarnemingen, maand per maand, in deze *Annales* gepubliceerd tot en met december 1863, dit betekent dan een tijdreeks van 13 volledige en aaneensluitende jaren.

3.2 In de *Annales de la Société médicale d'Émulation de la Flandre Occidentale, Établie à Roulers.*

Vrij onverwacht duiken de meteorologische waarnemingen van Louis Matthys op in het tijdschrift van de *Société médicale d'Émulation de la Flandre Occidentale*. Dit medisch genootschap, met devies '*Labor et spes'*, werd te Roeselare gesticht op 6 december 1846 met als belangrijkste initiatiefnemers René Vanoye (1814-1894), geneesheer te Torhout, en zijn neef Dr. Joseph Ossieur (1819-1897), geneesheer te Roeselare (zie : Réglement ..., 1847). Op de zitting van het genootschap van 8 februari 1848 '*lecture est donnée d'une lettre de M. Matthys, pharmacien à Bruges, dans laquelle il propose à la société l'insertion dans les Annales des observations météorologiques qu'il fait régulièrement à Bruges. – Accepté'*. En daarop volgend, op de zitting van 24 februari 1848 en op voorstel van de Voorzitter wordt Louis Matthys tot corresponderend lid van het genootschap benoemd (*Annales de la Société médicale ...*, 1848, p. 103 & p. 143). Hierbij moet toch opgemerkt worden dat Louis Matthys en René Vanoye directe opponenten waren in de verklaring van de aardappelziekte in 1845 maar waarschijnlijk deelden ze wel de wetenschappelijke belangstelling en interesse van meteorologische waarnemingen in de geneeskunde. Dit komt overeen met de laat neo-hippocratische visie van de geneeskunde in het midden van de 19de eeuw waar de invloed van weer, klimaat, geografische ligging en milieu op de gezondheid en de heersende ziektes aan de orde waren (Demarée, 2004). Ook ziet men courant het thema opduiken in de prijsvragen

van de medische genootschappen voor het schrijven van medische topografieën betreffende gespecifieerde gebieden.

Ten gevolge van deze samenwerking publiceert het Roeselaarse medisch genootschap, maand per maand, de dagelijkse meteorologische waarnemingen en de drie-maandelijkse samenvattingen van Louis Matthys. Dit betreft de waarnemingen gaande van januari 1848 tot en met november 1850. Spijtig genoeg bevatten de *Annales médicales de la Flandre occidental*, het tijdschrift dat na een reorganisatie van het medisch genootschap te Roeselare volgt de meteorologische waarnemingen niet meer.

3.3 Wat nam Louis Matthys waar te Brugge ?

De dagelijkse waarnemingen van Matthus worden vastgelegd in de maandelijkse bijdrage '*Observations météorologiques faites à Bruges, par Louis MATTHYS, Pharmacien'* in de genoemde medische tijdschriften. Voor iedere dag worden volgende waarnemingen vermeld : de atmosferische druk (in mm Hg) om 9 u. 's morgens, de luchttemperatuur (in °C), de extrema (maxima en minima) van de luchttemperatuur, de overheersende winden (in een 16 delige windroos), een beschrijving van het algemeen meteorologische karakter van de dag, en de wolkenhemel (*état du ciel*) om 9 u. 's avonds. In de maandelijkse bijdrage is dus niet direct sprake van de waarnemingen van de luchttemperatuur en de luchtdruk s'middags en om 9 u. 's avonds. Voor de thermometrische waarnemingen wordt gegeven: het mimimum en het maximum van de dagwaarden, en het maandelijk gemiddelde van de dagwaarden telkens om 9 u. 's moregens, 's middags en om 9 u. s'avonds. Voor de barometrische waarnemingen wordt gegeven: het minimum en het maximum van de dagwaarden en een maandgemiddelde, het aantal windrichtingen per windstreek, en een groot aantal aspecten van de wolkenhemel (aantal regendagen, mistdagen, hageldagen, sneeuwdagen, winddagen, ..., wolkenhemel om 9 u. 's avonds). Op basis van deze waarnemingen werden, worden maandelijkse, drie-maandelijkse en jaarlijkse samenvattingen gemaakt.

4. Resultaten

Uiteindelijk kunnen we een volledige compacte tijdreeks van meteorologische observaties maken over de 11-jaarlijkse periode 1853-1863. De waarnemingen over de 3 jaren 1848-1851 worden hier niet in rekening gehouden. De figuur 1 stelt de maandelijkse gemiddelden voor van de luchttemperatuur (in °C) te Brugge in de periode gaande van januari 1853 tot en met december 1863. In de figuur 1 stelt de blauwe lijn de gemiddelde maandtemperatuur om 9 u. 's morgens, de oranje lijn deze op de middag, en de grijze lijn deze om 9 u. 's avonds voor.

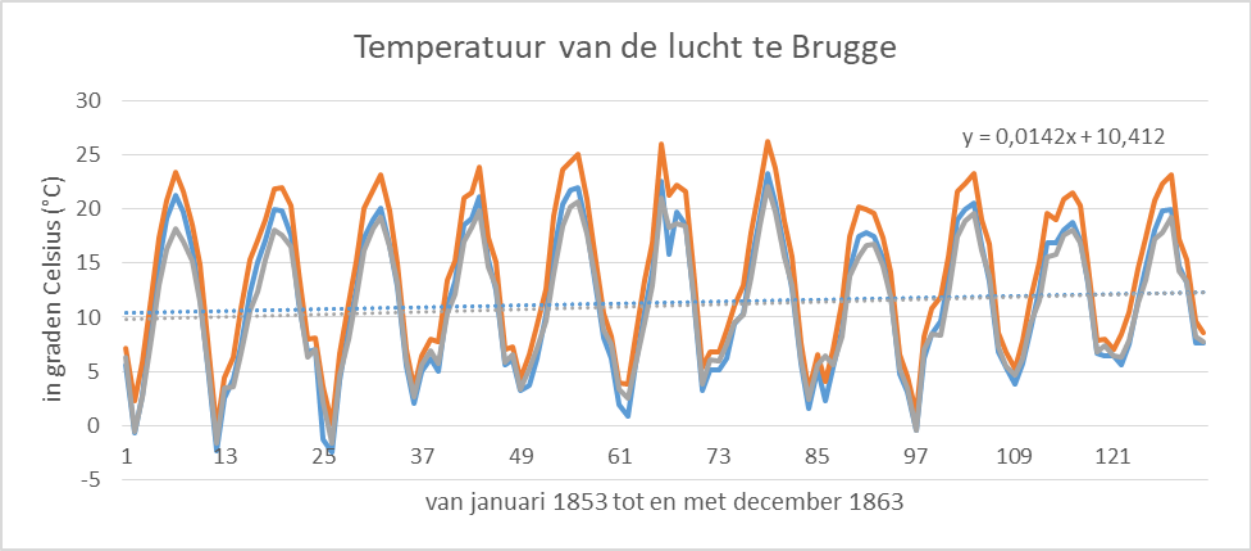

Fig. 1. Gemiddelde maandelijkse luchttemperaturen te Brugge waargenomen door apotheker Louis Matthys gedurende de periode 1853 tot en met 1863.

Er wordt een niet-significante stijging van de luchttemperatuur genoteerd; deze volgt eerder uit de volgorde in de tijd van de koudere winters 1853-1854 en 1854-1855, de warmere zomers 1857, 1858 en 1859, en eindigend met de koele zomers van 1860, 1862 en 1863 en de warme winters van 1861-1862 en 1862-1863.

De figuur 2 stelt de gemiddelde maandelijkse luchtdruk (blauwe lijn) alsmede de absolute maandelijkse maxima (oranje lijn) en en minima (grijze lijn) van de luchtdruk voor (in mm Hg) waargenomen in de 11-jaarlijkse periode 1853-1863 te Brugge door apotheker Louis Matthys.

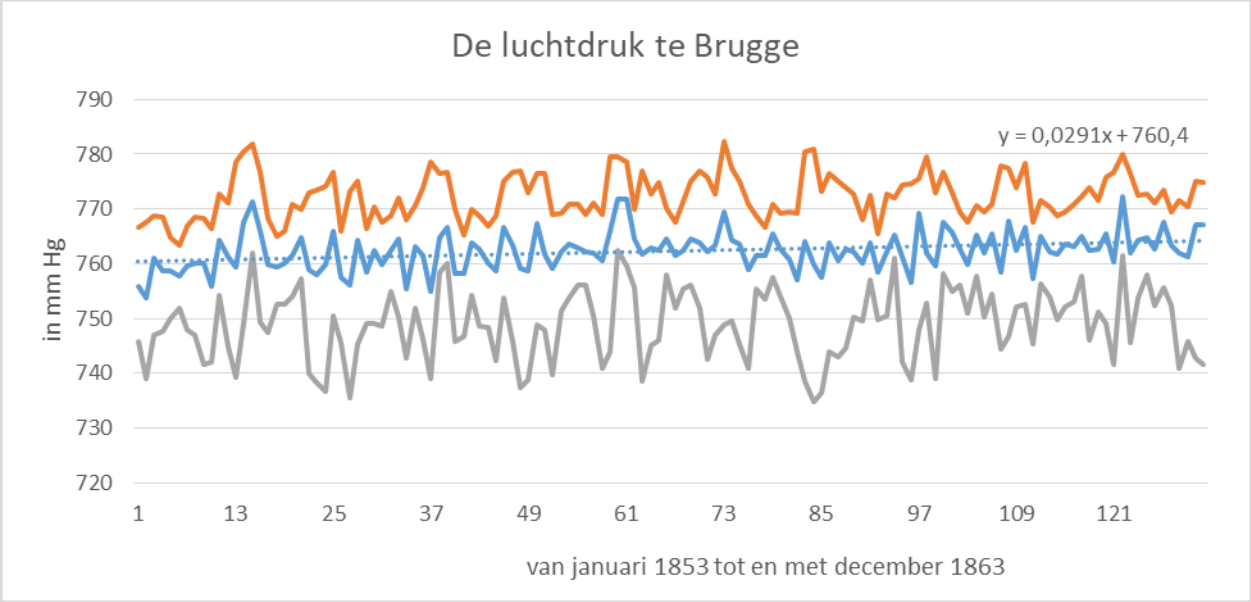

Fig. 2. De gemiddelde maandelijkse luchtdruk te Brugge waarrgenomen door apotheker Louis Matthys gedurende de periode 1853 tot en met 1863.

De figuur 3 stelt het aantal maandelijkse regendagen voor waargenomen door apotheker Louis Matthys te Brugge over de lange periode gaande van 1845 tot en met 1863. De toename

in het aantal neerslagdagen zoals aangetoond door de lineaire regressierechte is niet significant.

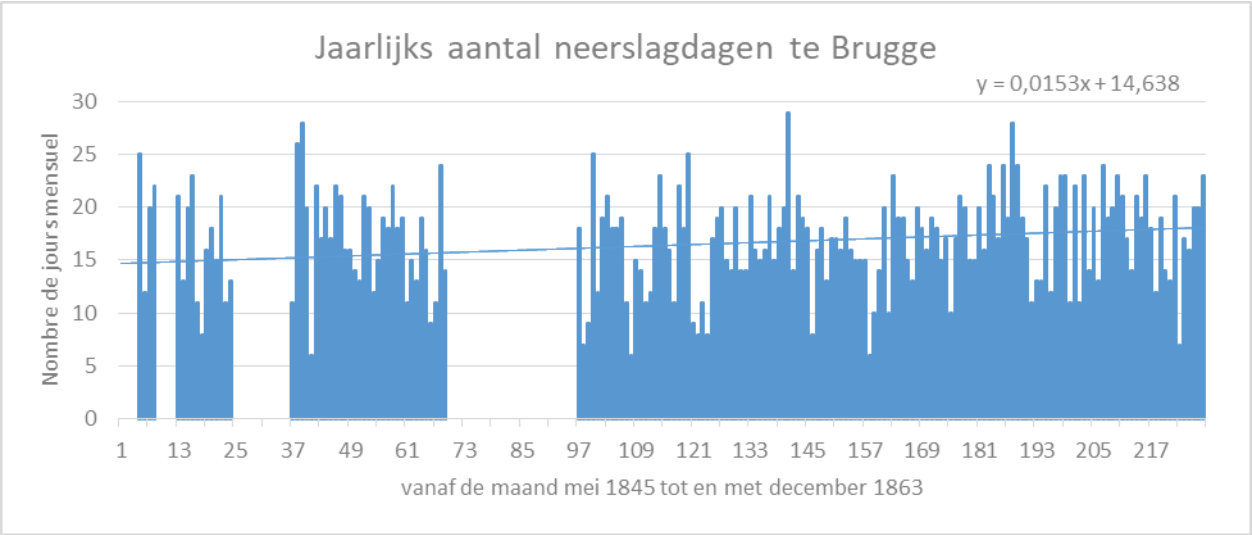

Fig. 3. Het maandelijks aantal neerslagdagen in de periode gaande van mei 1845 tot en met december 1863 waargenomen te Brugge door apotheker Louis Matthys.

Conclusies

Louis Matthys, apotheker te Brugge, voerde instrumentele en visuele meteorologische waarnemingen uit te Brugge. De oorsponkelijke waarnemingsschriften van Matthys zijn niet bekend maar zijn meteorologische waarnemingen werden gedeeltelijk gepubliceerd in twee regionale medische tijdschriften. De waarnemingsperiode begint met mei 1845, het jaar waarin de aardappelziekte hard toesloeg in onze gewesten. De apotheker vervolgde zijn waarnemingen tot ten minste eind 1863 wat aanleiding gaf aan een middellange meteorologische tijdreeks in West-Vlaanderen. Deze informatie was niet bekend in de Belgische historische klimatologie.

Het lijkt er sterk op dat Matthys het initiatief van het verrichten van meteorologische waarnemingen en de publicatie ervan zelf heeft opgezet. Matthys' waarnemingsprocedures zijn verschillend van wat min of meer standaard was in die tijd en zijn resultaten zijn dus niet 100% vergelijkbaar met deze van de 'officiële' waarnemingen. Mogelijks werd Matthys, misschien via zijn lidmaatschap van de Brugse *Société médico-chirurgicale*, geinspireerd door de late neo-hippocratische visie van weer, ligging, omgeving, klimaat *vs.* epidemies en ziektepatronen. Hij lijkt geen kennis gehad te hebben van de gangbare procedures op de Koninklijke Sterrenwacht van Brussel (KSB) geleid door Adolphe Quetelet. Wederzijds worden de waarnemingen van Matthys niet vermeld in de inventarissen van Quetelet.

Referenties

Demarée, G.R. (1996) Adolphe Quetelet (1796-1874) : Précurseur du réseau d'observations climatologiques – Initiator van het Belgische klimatologische waarnemingsnet. *Bulletin Astronomique – Astronomisch Bulletin*, Volume XI, No. 1, p. 41-52.

Demarée, G.R. (2004) The *Ancien Régime* instrumental meteorological Observations in Belgium or the Physician with Lancet and Thermometer in the Wake of Hippocrates. *Sartoniana*, Vol. 17, p. 13-41.

Demarée, G.R. (2018) Meteorologen versus mycologen over de aardappelziekte (Brugge, 1845). *Biekorf*, West-Vlaams Archief voor Geschiedenis, Archeologie, Taal- en Volkskunde. (2018, 2), p. 184-199.
Demarée, G.R. (2019) La maladie des pommes de terre en 1845 vue par la Société médico-chirurgicale de Bruges : Météorologie *vs.* Mycologie. Food and Weather Studies, Karin Becker & Rengenier C. Rittersma (Eds.), *Food & History*, 17(1), p. 65-78.
Matthys, L. (1845) Note sur les observations météorologiques faites à Bruges pendant les mois de mai, juin, juillet et août 1845, dans leurs rapports avec la maladie actuelle des pommes de terre. *Annales de la Société médico-chirurgicale de Bruges*, Tome VI, p. 245-253.
Règlement de la Société Médicale d'Émulation de la Flandre Occidentale, Établie à Roulers (1847) Roulers, Imprimerie de Stock-Werbrouck, Libraire-Relieur, rue du Nord, N) 231, 8 p.
Vanoye, R. (1845) *Considérations sur la cause et la nature de la maladie des pommes de terre*, lues à la société agronomique de Thourout, en sa séance du 18 août 1845, (z.p.).

Gaston DEMAREE
+32 (0)2 373 05 40
Koninklijk Meteorologisch Instituut
Institut Royal Météorologique

Poperinge verbeeldt

Juli 1932. Frans Vandenbussche uit de Montefoulstraat 3 poseert met Baron, zoon van Prosper, 1.111 kg droog aan de haak.

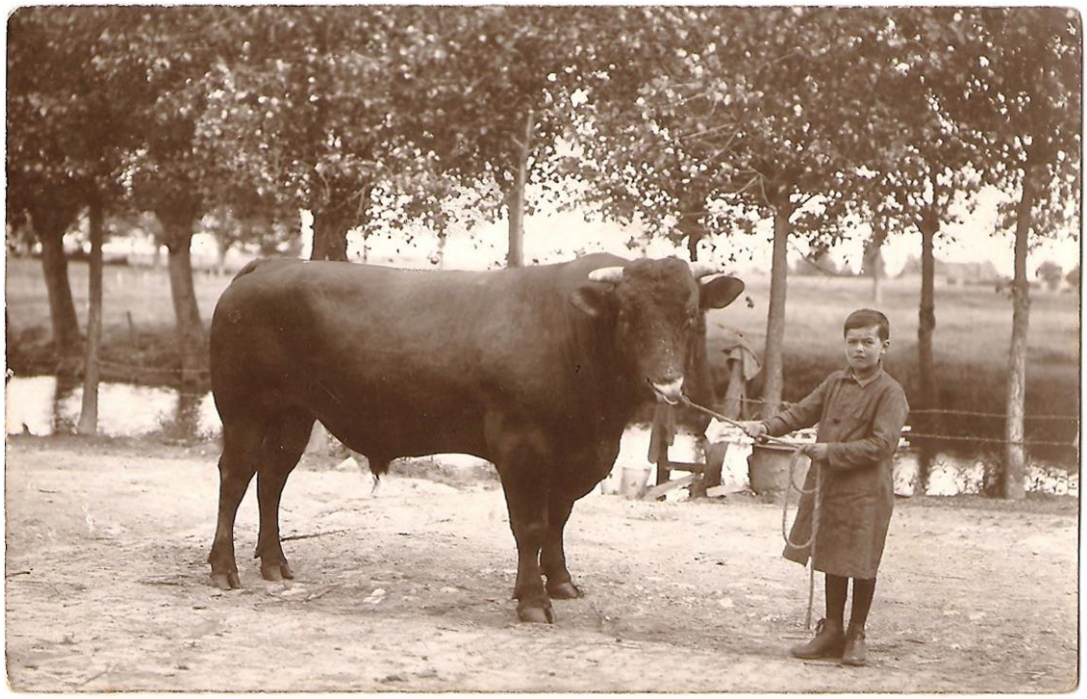

Leden van de vakjury monsteren de stierenkalveren op de veeprijskamp in Roesbrugge in 14 mei 1935. Dit jaarlijkse evenement was een klein volksfeest in het IJzerdorp. Fotograaf van dienst was Hector Dehaeck. Herkent iemand personen op deze foto?

Aan de andere kant van het marktplein van Roesbrugge werden de volwassen stieren gekeurd. Voor brouwerij Feys-Callewaert was zelfs een podium opgesteld om het gebeuren beter te kunnen overzien. Het publiek op de jaarlijkse veeprijskamp was exclusief mannelijk en niemand haalde het in zijn hoofd om er blootshoofds naar toe te gaan: bol- of deukhoed of pet waren een vast accessoire, naargelang de sociale status van de drager.

Jozef Huyghe met de stier op het erf van de hoeve in de Elverdingseweg.

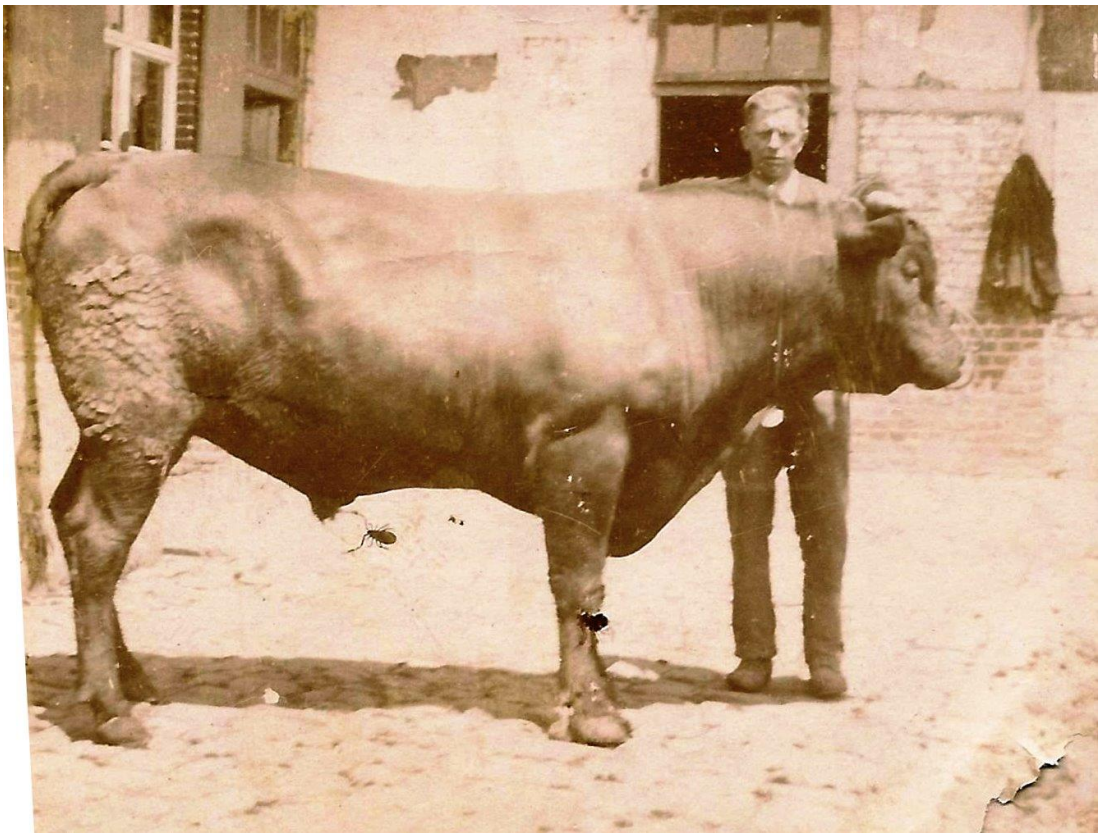

Henri Baelde poseert met een dikbilstier op de binnenkoer van de hoeve Baelde in de Bankelindeweg in 1960.

WESTHOEK VERBEELDT.BE

Mijn collegejaren – Guido Vandermarliere

Beste lezer, saluut!
Deze herinneringen aan het college , zijn als volgt ontstaan. Ik – Guido Vandermarliere – heb in een foert 12 bladzijden herinneringen op papier gezet en heb dit eerst doorgestuurd naar Serge Blondeau, Paul Hoornaert en Rik Defever, die mij hun commentaren bezorgden.
Van Steffen Spruytte kreeg ik een foto en onder andere de strafkaarten.
Serge haalde zijn rode bic boven en schreef tussen mijn tekst zijn aanvullingen op.
Daarna heb ik 'Het Wekelijks Nieuws' van die jaren oppervlakkig doorgenomen en kreeg ik ook een map van Domien Doise uit het college-archief.
Deze heb ik nu verwerkt en het geheel zal ik nu in twee delen publiceren in Doos gazette.

't Is 50 jaar geleden dat ik het grote geluk had om het Stanislascollege te Poperinge te verlaten. Het was één van de mooiste dagen van mijn leven.

De laatstejaars (toen nog het zesde jaar) van de studierichting Wetenschappelijke B van het Sint-Stanislascollege, schooljaar 1970-1971. We herkennen: 1. Johan Lozie, 2. Albert Vandenbussche, 3. Stefaan Spruytte, 4. Frans Herpelinck (titularis), 5. Noël Boessemaere, 6. Frans Vandoolaeghe, 7. Joël Boessemaere, 8. Stefaan Vercruysse, 9. Willem Torrez, 10. Paul Hoornaert, 11. Ignace Dejaegher, 12. Marnix Deman, 13. Serge Blondeau, 14. Freddy Gesquière, 15. Guido Vandermarliere, 16. Guido Depover, 17. Hugo Verlet, 18. Fernand Vereecke. Ontbreekt op de foto Martin Boeyaert.

Wat vooraf ging…. Den Kouter

Eerst moet ik wel vertellen dat ik wat ongelukkig op het college kwam.
Ik ben geboren en getogen in de Bruggestraat 56 te Poperinge en we woonden net naast meester Bonduelle die les gaf op de gemeentelijke Kouterschool te Poperinge.

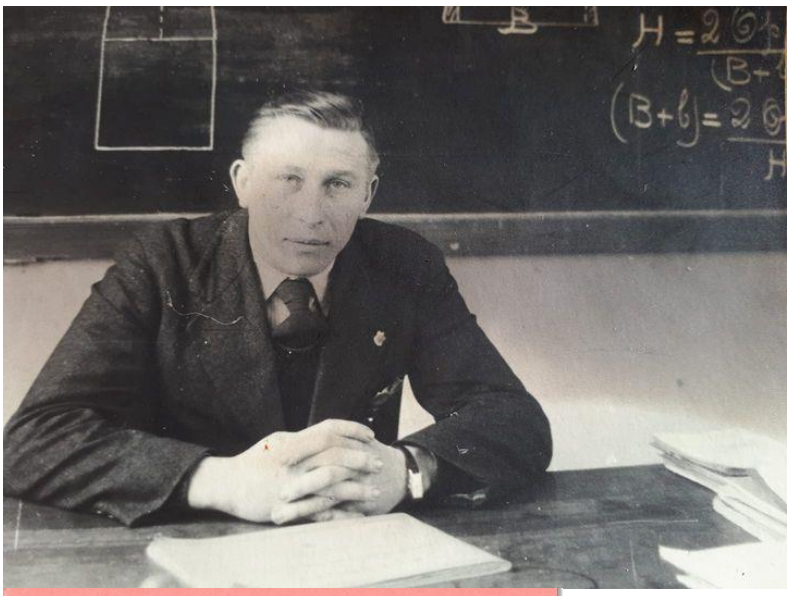

Meester Bonduelle – Onderwijzer aan den Kouter en meesterverteller. Hij deed mij goesting krijgen in geschiedenis.

Na mijn 'loopbaan' in de krutschole van de Penitenten ging ik dus automatisch naar de Kouterschool om aldaar mijn lagere school te volgen, want onze gebuur gaf daar les en zijn vrouw liet jaarlijks een robe maken door mijn moeder. 't Was dus normaal dat ik naar den Kouter ging.

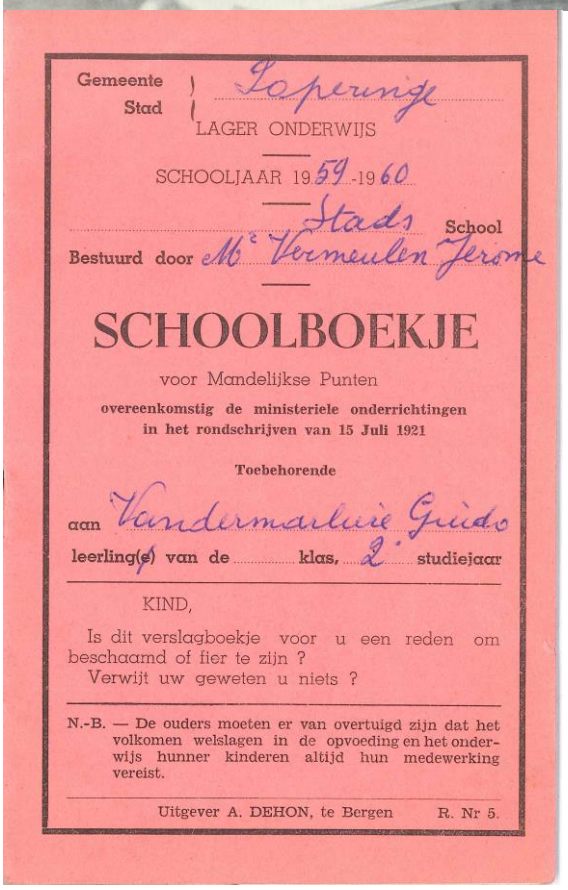

Gemeente / Stad: Poperinge
LAGER ONDERWIJS
SCHOOLJAAR 1959-1960
Stads School
Bestuurd door Mr Vermeulen Jerome

SCHOOLBOEKJE
voor Mandelijkse Punten
overeenkomstig de ministeriele onderrichtingen in het rondschrijven van 15 Juli 1921
Toebehorende
aan Vandermarliere Guido
leerling(e) van de ..... klas, 2e studiejaar

KIND,
Is dit verslagboekje voor u een reden om beschaamd of fier te zijn ?
Verwijt uw geweten u niets ?

N.-B. — De ouders moeten er van overtuigd zijn dat het volkomen welslagen in de opvoeding en het onderwijs hunner kinderen altijd hun medewerking vereist.

Uitgever A. DEHON, te Bergen R. Nr 5.

Van het eerste schooljaar heb ik geen bewijzen meer maar ik begon mijn schoolloopbaan met in de eerste week 100/100 punten , een score die natuurlijk niet vol te houden was.

Mijn vader, bewaarde echter mijn volgende schoolrapporten en het schoolboekje van het 2de leerjaar heb ik nog.
Ik geef hier graag de commentaren die ik kreeg:

- September 1959 – 94 % - Zeer wel – heeft soms een te lange tong, werkt flink.
- Oktober 1959 – 90% - Zeer wel – werkt flink – is te slordig op boeken en niet net genoeg op schriften.
- November 1959 – 86% - Ik kwam 1 maal te laat – Soms veel fouten in studiewerk en slordig. Is ook onwillig!
- December 1959 – 86 % - Wanorde in lessenaar! Lei vagen met mouw! Wat verbetering in gedrag.

- Januari 1960 – Bijna zeer wel – Slordig op schoolgerief.
- Februari 1960 – Bijna zeer wel – altijd uw best doen!
- Maart 1960 – 85% - Bijna zeer wel – meer orde in lessenaar.
- Mei 1960 – 87 % - Bijna zeer wel – Goede verbetering, vooral in schrift
- Juni 1960 – 87 % - Bijna zeer wel – Guido moet rapper gehoorzamen
- *Op mijn examens haalde ik 74%.*

Uit het derde leerjaar zat ik effectief bij meester Bonduelle en ik haal hieronder ook de commentaren aan die hij schreef:

- Werkt heel goed, maar werkt soms te vlug, zodanig dat hij fouten maakt. Heeft wat moeite met zijn tafel van deling met rest.
- Werkt heel flink, maar werkt te rap. Leest al flink, maar maakt fouten van onoplettendheid in zijn dictee en ander werk. Wil altijd eerst gedaan hebben.
- Moet beter zijn catechismusles kennen. Werkt heel flink maar is een grote kwik. Werkte te vlug en zonder nadenken. Speelt heel dikwijls met zijn vingers.
- Heeft soms wat moeite met zijn tafel van x-en als hij moet vermenigvuldigen of delen. Schrijft nog veel fouten bij het afschrijven – dictee – opstel enzovoort door onoplettendheid.
- Werkt heel flink maar onder de les speelt hij altijd met iets – vingers, lat, pen , enz… en moet dan vermaand worden tot opletten.
- Werkt goed, kan beter opletten, verloor punten in zijn aftrekkingen. Betert in dictee

Op het einde van het derde jaar haalde ik 78 %.
Uit het vierde jaar, nog bij meester Bonduelle - haal ik slechts één commentaar:. Guido is nog van geen haar veranderd. Hij werkt als een bij, maar van zohaast hij moet opletten voor de les, is hij verstrooid of hij speelt met zijn vingers.
In het vijfde jaar, bij meester Verghote haalde ik net 70 % en in het zesde leerjaar bij meester Schoonaert 71.

Ik vind tussen mijn papieren nog een briefje terug waaruit blijkt dat ik de eerste was in natuurwetenschappen en dus hiervoor een prijs gekregen heb op de 'prijsuitreiking' die meestal doorging in het Palace.

Al bij al liep ik zonder veel hinder door de leerjaren en alleen bij meester Geirnaert moest ik al eens op mijn knieën zitten en moest ik mijn handen op zijn bureau leggen, zodat hij er met zijn regel op kon kloppen.

In het **oktobernummer 2005** *schreef ik over de prijsuitreiking van het vijfde studiejaar het volgende:*

De laatste tijd heb ik een aantal 'opvoedkundige' boekjes van rond 1900 op die rommelmarkten gevonden. Het doet een mens mijmeren over zijn eigen schooltijd.
En één van die herinneringen betreft het liedje van 'Het loze vissertje'. Groot was mijn verbazing toen ik eens in een liedjesboekje bladerde. Het onderstaande lied, dat de wat ongelukkige titel 'Nieuw lied' draagt, komt uit het boekje met als titel 'De Amerikaansche koopman' en is te vinden in de universiteitsbibliotheek te Leuven (7A3488).
Het boekje is te dateren rond 1800. Voor ieder van ons is een 'gekuiste' variant op deze tekst bekend. Ik heb het toch als 'Het Loze Vissertje' in de lagere school geleerd in het vijfde

studiejaar. Ik heb ergens nog een vage herinnering dat dit liedje deel uitmaakte van de prijsuitdeling op het einde van het jaar. Ik ging naar de stedelijke jongensschool 'De Kouter' - 'n koeter - in Poperinge.
Eénmaal de examens voorbij, gingen alle leerlingen per klas en in rijen van twee, van de school naar de zaal van 'Het Palace' in de Ieperstraat. Daar diende dan iedere klas op het podium te gaan staan en een liedje zingen, vooraleer men 'de punten' van de leerlingen publiek afriep. De 'slimsten' kregen dan een 'prijs', meestal een leesboek.
En zo was het dat wij met onze klas in het vijfde leerjaar 'Het Loze Vissertje' moesten zingen en 'uitbeelden'. We stonden daar allemaal met onze laarzen (In Poperinge … botten…) aan en met een zelfgemaakt hengeltje en als het kon een 'zuidwester' op ons hoofd tegen de striemende regen die misschien wel van boven de coulissen uit, op ons zou kunnen neerplenzen. Wij waren nog 'onnozel' zoals ze in 1800 zouden gezegd hebben en die hapstok – knapstok, strijkstok en vrijfstok – had alleszins geen andere betekenis dan ons hengeltje. Maar eigenlijk stonden we daar een gekuiste versie van het onderstaande 'schunnige' liedje met volle overtuiging ten beste te geven.
De 'edele kinderziel' moest nu eenmaal gevormd worden. Zouden onze 'meesters' toen dit beseft hebben?
Een nieuw lied Als het te Brussel regent
Dan zijn de grachten diep
Dan komt die looze visser

Te vissen met zijn riet
Met zijn hapstok en zijn knapstok
Met zijn strykstok en zijn vryfstok
En zijn lierebon, lierbon, falderala
Met zijn leeren laarzen aan

In het zesde leerjaar bij meester Schoonaert had ik echter een heerlijk leven.

Meester Schoonaert – Foto Poperinge Verbeeldt

Hij gaf ons bijvoorbeeld rekenoefeningen en wie klaar was, mocht dan in zijn klasbibliotheek boeken halen om te lezen. We waren met een paar die er een sport van maakten om zo snel als mogelijk die oefeningen te maken en dan sloegen we aan het lezen. Ik las daar verschillende boeken van Conscience zoals de 'Loteling'. Aan de Leeuw van Vlaanderen ben ik wel ooit begonnen, maar ik ben er nooit uitgeraakt.
Ieder weekend ging ik ten andere nog naar de bibliotheek en haalde een vijftal boeken om te lezen. Ik heb zowat de volledige jeugdbibliotheek van die tijd – gelegen in het Rekhof – uitgelezen. Vooral de Rode Ridders van Leopold Vermeiren en Ivanhoe blijven me bij.
Als ik niet las mocht ik op school schilderen of tekenen, wat ik enorm graag deed, en ik maakte een hele reeks tekeningen en schilderijtjes, die de meester verzamelde.
Hij had mij graag en hij vroeg mij dan ook als hulp om bij de 'Kiekenkaarting' te komen bedienen. Ik weet nog dat meester Schoonaert, bij één van die kaartingen, nieuwe handdoeken had gekocht, maar ze niet eerst gewassen had, met als gevolg dat de moeder van José Butaye, die zowat alle soorten klussen in de Kouterschool deed, er de glazen niet mee kon afwassen.
Ik nam mijn job als besteller au serieux en van meester Schoonaert mocht ik zoveel 'ziemtjes' drinken als ik wou.
Naast mijn 'werk' op school, was ik ook misdienaar op de Sint Janskerk en ik mocht ook dienen bij pastertje Benoot in de Kapel van de Penitenten.

Maar goed, dit alleen om te zeggen, dat ik gelukkig was op de Kouter, graag leerde en ik aldaar een prinsenleven had.
En toen ging ik naar het college.

Hoe het komt, weet ik niet, maar we gingen dus niet naar het zesde middelbaar, nee, we moesten eerst nog een 7de jaar doen, wat men een voorbereidende noemde – wat dus op geen enkele andere *Poperingse* school – denk ik - nog bestond.
Daarbij kwam dat men ons vertelde dat dit voorbereidende er was, omdat de leerlingen van de buitenparochies en deze van de Kouterschool, achter waren op die van het college.
Wij – die van de Kouterschool – waren de 'droeve joens' die eerst moesten getemd worden alvorens we naar het echte college konden gaan.
We kwamen dus al binnen met een vooroordeel tegen ons.

En ik kwam voor het schooljaar **1964 – 1965** bij **meester Doise** terecht en ik verstond er mij niet aan.
Je moest je vinger opsteken alvorens je iets mocht zeggen, je mocht niet luidop praten of luidop redeneren. Voor mij was dat een schok.
Ik was het gewoon om de materie die ik moest leren, te verwerken in de klas zelf, maar nu moest ik stil zijn en luisteren en vooral zwijgen. Alles was klassikaal.
Dat was het begin van mijn aftakeling en al vlug had ik de naam van een babbelaar te zijn, die niet stil kon zitten, wat natuurlijk ook zo was en wat door dat leersysteem natuurlijk gestimuleerd werd.
Daarbij kwam dat dat jaar mijn ogen sterk achteruit gingen en ik mijn ziekenfondsbrilletje moest omruilen voor een veel sterkere bril – met dikkere glazen.

Ik was dus een rost mannetje met slechte ogen en een brilletje – een kwik die niet stil kon zitten – aandachtmoeilijkheden en een lange tong had en tegen wil en dank creatief was.
Nu niet de beste kwalificaties om naar een college te gaan.

Meester Deconinck

Eén van mijn betere herinneringen aan dat verloren 7de jaar, was de zangles van Meester Deconinck. Die bracht zijn accordeon mee naar school en hij leerde ons verschillende liederen uit de operette 'In den Hommelpluk' [10] iets wat elke rechtgeaarde Poperingenaar eigenlijk zou moeten kennen.

Hommelbloed – lust en goed
Is 't geluk van 't leven
Overvloed – doet u goed
In den hemel zweven!

1965 was een raar jaar voor mij. In de familie was er heel wat beroering wanneer Pater Dries Vallaeys **eind februari** terug naar

huis kwam. Hij was in de Kongo door de Simba's opgejaagd geworden en was aldaar moeten vluchten. In het Wekelijks Nieuws schreef men:
Geen simba-mes voor Dries Vallaeys - Poperingse pater overleefde vlucht uit bloedend Watsa – met kompas, transistor en een zak rijst.
Het was niet alleen voor de Poperingse missiekring een schok, dat zo'n brave pater had moeten vluchten.
Hij was op één van zijn vakanties vroeger bij ons thuis verschillende avonden geweest en had bij ons – samen met mijn moeder - een echt miniatuur Kongolees dorp gebouwd, zodat onze Rika les zou kunnen geven hierover.
Wij dachten toen als kinderen dat 'den Kongo' waar pater Vallaeys naar toeging en werkte, en waarvoor wij zilverpapier moesten verzamelen – 'dankbaar' hiervoor zou zijn.
Als jong mannetje was dit dus wel een schok ook voor mij. Dries probeerde na een herstelperiode nog terug te gaan, maar dat lukte nooit. Uiteindelijk smeet deze minzame man zijn kap over de haag, trouwde en verhuisde naar Brugge. Hij schreef in zijn leven nog een woordenboek van de Poperingse taal en een grammatica.

Op de **19de maart 1965** verscheen er in het Wekelijks Nieuws een artikel met als titel: Voordracht kunstenaar A. Vander Plaetse redde A.B.N. avond. Ofschoon, zo luidt het artikel, onze hoofding een nogal pessimistische tint draagt – redden betekent nog steeds: zorgen voor de ongeschondenheid van iets – moeten we de inrichters van de voordracht en volkszangwedstrijd en die dinsdagavond in het kader van de Provinciale A.B.N.-aktie doorging in de bovenzaal van het Belfort, in de eerste plaats danken om hun initiatief. Er kan immers niet genoeg propaganda worden gevoerd voor een taal, die eerst dan overal aanvaard zal worden wanneer ze voldoet aan de eisten van een volk, dat het ernstig meent met de kultuur.
En dan kregen we een lijst van de beste voordragers waarbij ik vooral Dirk Clement onthoud die 'Boerke Naas' voordroeg en Martin Nouwynck die 'Minneke Poes' debiteerde.
En dan komt het: Het was tenslotte de jonge heer **Guido Vandermarliere** die de prijs van het volk behaalde. Mej. Annie Maerten kreeg de juryprijs voor zang en de jonge heer Werner Claeys kreeg de prijs van de provinciale jury voor voordracht.

LAGERE AFDELING — ZEVENDE LEERJAAR B — 25 LEERLINGEN — HEER ABEL DOISE

NAMEN VAN DE LEERLINGEN	WOONPLAATS	Uitmuntendheid	Totaal der Punten 2700	Ten honderd	Goed Gedrag en Vlijt	Dagelijks Werk	Godsdienstleer	Nederlands	Frans	Rekenkunde	Geschiedenis	Aardrijkskunde	Natuurwetenschappen	Lezen, Voordragen en Dictie	Tekenen	Lichamelijke Opvoeding
Lamaire Bertin	Westvleteren	13	1897	70	z g	17	18	13	13	12	19	16	**10**	**3**	22	**2**
Legrand Marc	Beveren-IJzer	8	2030	75	z g	13	**7**	8	14	**5**	13	13	**3**	16	10	20
Masschelein Gilbert	Pollinkhove	22	1558	58	z g	22	23	23	20	20	25	25	21	6	20	18
Monkerhey José	Proven	4	2117	78	z g	6	12	5	**4**	**3**	14	11	12	14	**6**	12
Nauwynck Paul	Reninge	19	1804	67	z g	15	19	20	21	10	15	21	19	20	**1**	**4**
Notredame Rik	Langemark	**1**	2396	89	z g	**2**	**2**	**1**	**1**	**6**	**2**	**1**	**1**	5	**9**	**4**
Pinceel Fernand	Watou	25	1358	50	z g	23	21	25	25	24	23	17	22	25	25	22
Pype Frans	Zonnebeke	21	1688!	63	z g	21	22	21	9	22	20	23	23	6	15	11
Quagebeur Marc	Beveren-IJzer	17	1867	69	z g	12	16	7	6	19	17	19	18	10	**5**	23
Rosseeuw Christiaan	Proven	**3**	2335	86	z g	**3**	**1**	**3**	**3**	**2**	**1**	**3**	**2**	**2**	**6**	23
Samain Guido	Kemmel	9	1984	73	g	16	13	12	14	7	11	**4**	14	6	23	**2**
Soenen Guido	Langemark	14	1877	70	z g	10	**5**	18	19	21	**8**	**7**	**4**	22	17	14
Soenen Maurice	»	10	1940	72	z g	14	**6**	16	22	12	**3**	**5**	**5**	21	10	**1**
Swertvagher Camiel	Wulveringem	16	1868	69	z g	8	15	19	11	23	**7**	**6**	20	24	10	18
Torrez Willem	Poperinge	7	2031	75	z g	**5**	17	6	**5**	11	**4**	12	23	9	**1**	**7**
Vandenbroucke Frans	Proven	20	1780	66	z g	20	20	15	10	18	24	22	12	14	15	13
Vandenbussche Albert	Westouter	5	2107	78	z g	**4**	13	4	6	8	**6**	8	**8**	10	**4**	**10**
Vandeputte Etienne	Vlamertinge	24	1496	55	z g	24	25	24	24	17	21	19	14	18	24	**4**
Vanderhaeghe Guido	Krombeke	18	1840	68	z g	17	**9**	10	16	16	17	24	17	10	14	21
Vandermarliere Guido	Poperinge	15	1872	69	z g	19	**4**	14	23	15	9	9	**7**	**1**	20	**9**
Vandewalle Marc	Reninge	6	2074	77	z g	7	**8**	10	12	**1**	9	14	**8**	16	**8**	14
Vandewijnckel Marc	Proven	**2**	2376	88	z g	**1**	**3**	**2**	**2**	**3**	**5**	**2**	**5**	**3**	**1**	**7**
Van Holme Ignace	Reninge	23	1545	57	g	25	24	22	18	24	22	18	25	13	17	14
Vercruysse Stefaan	Woesten	12	1909	71	z g	11	10	9	17	14	15	14	**11**	18	13	14
Verstraete Gabriël	Vlamertinge	11	1910	71	z g	9	10	17	8	9	12	9	16	22	17	25

We kregen een prachtig rapport voor een verloren jaar en ik moest erkennen dat ik adaptatieproblemen had. Ik was uiteindelijk maar 15de op 25 en ik merk dat ik wel in één vak eerste was: Lezen, voordragen en dictie. Maar 20ste in tekenen, hoe kon dat?
Ik had in het totaal 70 %.

En het jaar daarop mochten we naar het 'college' en dit voor zes jaar. Ik kwam er binnen – een frisse knaap met 70% en zou na zes jaar uitgewrongen en vernederd – er uit komen met 50%.

Het college

Schooljaar **1965 - 1966**
Het leersysteem van het college was puur klassikaal en nam zowat alle tijd in beslag.
We moesten om 7.30 uur al naar de mis in de collegekapel. Dan vloog ik met mijn fietsje naar huis om iets te eten en dan vloog ik terug naar 't college om eerst naar de 'studie' te gaan. Dan volgende we de lessen tot 12 uur. Terug naar huis om te eten en terug naar 't college tot 16 uur. Terug naar huis om te eten en terug naar 't college, naar de studie tot kwart voor 7 als ik mij niet bedrieg. En dat alle dagen van de week, plus de zaterdagvoormiddag. In de beginjaren van de humaniora hadden we nog studie de zaterdag van 13.30u tot 16.00 u.
Voor mij kwam er de zondag voormiddag en later de zaterdagnamiddag dan nog de blijfstudie erbij.
En soms zelfs op zondag kreeg ik strafstudie.
Dus mijn dagen op het college waren druk!

Het belangrijkste opvoedingsprincipe op het college was **het strafsysteem**.

Dat bestond er in dat men twee soorten straffen had. Had je iets in de ogen van de heren leraars misdreven – dan kreeg je om te beginnen een 'oranje' kaart wat zoveel betekende als 1 uur strafstudie – was het wat erger – dan kreeg je een 'rode' kaart wat dan voor 2 uur blijfstudie was en voor 20 bladzijden straf.
Zowat iedereen die rondliep op het college – in een 'gezagsfunctie' – mocht straf uitdelen – met uitzondering van het keukenpersoneel en de poetsvrouwen doch inclusief den Sec.
Het eerste wat ik dus leerde, was leren leven met dit strafsysteem.

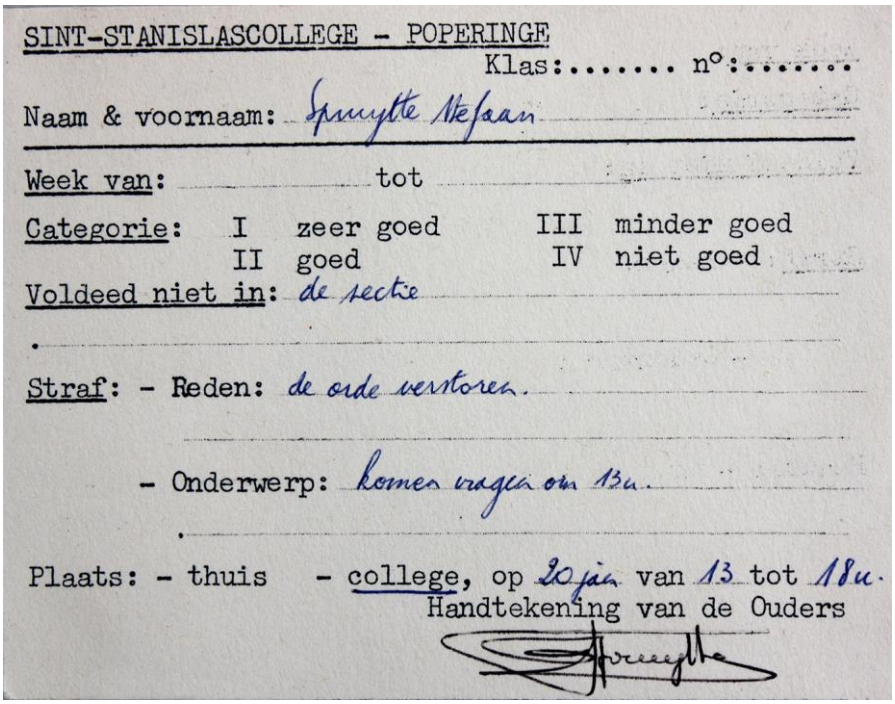
SINT-STANISLASCOLLEGE - POPERINGE
Klas:..... n°:.....
Naam & voornaam: Spruytte Stefaan
Week van: ..... tot .....
Categorie: I zeer goed III minder goed
II goed IV niet goed
Voldeed niet in: de sectie
Straf: - Reden: de orde verstoren.
- Onderwerp: komen vragen om 13u.
Plaats: - thuis - college, op 20 jan van 13 tot 18u.
Handtekening van de Ouders

Uit de secrete archieven van Steffen Spruytte. Een ticket voor – 5 uur ! – jawel – 5 uur ! strafstudie omdat Steffen 'de orde verstoorde in de 'sectie'. Was dat dan de 'studie' ? ik weet het niet meer.

Het viel immers al snel op dat het zowat altijd de zelfde waren die in de blijfstudie verbleven – zodat we op het idee kwamen om een 'hitparade' in elkaar te steken, van diegenen die er het meest waren.
Ik dacht dat Jean-Marie Inion, Wietje Demey en Utje Deleeuw daar bij waren, maar ik ben het niet meer zeker.
Ik zat alleszins altijd in de top drie.
Ik schreef dan ook mijn straf op voorhand. Alles wat ik moest blokken, schreef ik uit en die bladen gebruikte ik dan als ik straf kreeg. Maar eigenlijk had ik dat niet nodig omdat ik leerde zo snel te schrijven dat ik gemakkelijk 10 bladzijden op een half uurtje schreef, waarna ik mij een half uur kon vervelen.
Eén keer kreeg ik 20 bladzijden straf, maar er stond op mijn kaart niet dat ik ook 2 uur moest blijven. Dus ik schreef mijn bladzijden op één uur tijd, gaf ze af aan de paster die het ongeluk had om op te passen in de blijfstudie – Sissau – en vertrok naar huis.
Thuis was men mijn strafregime heel gewoon.
Eén keer gebeurde het dat ik geen strafstudie kreeg en ik zwierig als ik toen was, om 15 na 12 thuis kwam en mijn 'carnasiere' met een zwaai in de hoek smeet, waarna ik op mijn dood gemak op de bank kroop om mijn soep te gaan eten.
Mijn moeder, die dat niet gewoon was, vroeg mij/
'Awel, wat is er gebeurd? Wat heb je gedaan dat je deze namiddag niet naar 't college moet'?
Ik kreeg dat dus niet uitgelegd.

Nu, veel fantasie was er niet bij die straffen.
Met misschien één uitzondering!
Onzen Dirk had de gewoonte, als hij zich moest concentreren om de droedelen en zo had hij eens een 'eekhoontje' getekend op een blad. Amery, die hem niet moest hebben, vond er niets beter op om hem 30 keer dat 'eekhoorntje' te laten tekenen en dat tegen de dag daarna. Hij vertelde dit bijna huilend bij ons thuis aan tafel – en dus zat er niets anders op – dat het hele gezin – met mijn moeder op kop – eekhoorntjes ging tekenen. Ik moet zeggen dat de laatste exemplaren er wel kubistisch en abstract er uit zagen.
Onze Dirk heeft dat droedelen niet gelaten, hij doet dat nu nog, maar dan als kunstenaar en zijn kleurrijke droedels verkopen goed.

Wat het strafsysteem zo onoverzichtelijk maakte en zo willekeurig, was vooral de eigenaardige selectie leraars die men ons voorschotelde. Ik neem aan dat Poperinge, zowat in 't gat van den uil ligt – maar dat had toch eigenlijk geen reden mogen zijn om alleen maar leerkrachten met een ferme hoek af op het college aan te nemen. Gedwee katholicisme was de norm van aanvaarding.

JEUGDHEEM
en JEUGDHERBERG :
JAAROVERZICHT

Het Jeugdheem
Ik heb in één van de vorige nummers van Doos Gazette al eens het ontstaan van het Jeugdheem geschetst en dit is één van de plaatsen die voor mij in de collegejaren belangrijk zijn geweest.
Op **de 21ste januari 1966** verscheen in het Wekelijks Nieuws een artikel

Het artikel begint als volgt:
Veel mensen uit stad vragen zich soms af hoe de zaken daar in dat Jeugdheem in de Rekhofstraat in feite gaan en staan. Mogen wij echter eerst wijzen op een dwaalgedachte die nog bij veel Poperingenaars heerst, nl. dat het jeugdheem een instelling van het college is. Niets is minder waar! Het Jeugdheem staat immers open voor iedereen…
Er werden in 1965 7700 gewone ingangen geboekt, er werden niet minder dan 127 vergaderingen gehouden . Een deel van het Jeugdheem was jeugdherberg … een onverwacht succes! Dank zij vooral de relaties Poperinge – Toc H-beweging. De herberg kreeg in 1965 639 overnachtingen.

En we sommen nog even het praesidum op: Ivan en Pol Cauwelier, Stefaan Declerck, Luk Deschodt, Jan Hauspie, Fabien Kaesteker, Guido Langouche en Frans Lefever. En daarbij moeten we dan nog E.H. Soreyn voegen, afgevaardigde van de beheerraad.

In februari 1966 speelde het college toneel.
Er zit in één van mijn achterste geheugenkamers een beeld dat ik toen gedurende de pauze 'frisko's verkocht aan de toeschouwers.
Een geheugen – allee toch dat van mij – dat al een paar klappen gekregen heeft – werkt toch soms raar.

Twaalf Gezwoornen zegden: « onschuldig »

Boven: de voltallige groep akteurs samen met regisseur Deraedt. Aan allen een pluimpje. — Onder: een scène uit het spel, waaruit de goede scènebezetting blijkt.

Het is duidelijk dat, als men het over schoolgoed heeft, men anders

Op de 18de februari 1966 verscheen er in het Wekelijks Nieuws een foto met wat commentaar ter gelegenheid van de Gouden Bruiloft van mijn grootvader en grootmoeder.

Dit is de foto die in de krant stond uit het archief van het Wekelijks Nieuws –

Stadsarchief Poperinge. Er stond bij: De jubilarissen (Tjeppen van de Klokke' en Jesse Petit' zoals iedereen ze best kent.
Wij doen niet aan lastertaal, maar voor de lezer wordt het wellicht makkelijker de personen te identificeren waarover wij het hebben willen, als wij de twee jubilarissen 'Tjeppen van de Klokke' en 'Jesse van Petit' heten. De jubilaris wilde het zelf en omdat hij zijn gouden bruiloft viert hebben wij hem zijn goesting gegeven. ….
*Het was een uitbundig familiefeest maar ik haal dit ook aan omdat wij – ten minste 4 van de 6 kinderen op het feest '***The Beatles'** *playbackten.*
We 'speelden' natuurlijk 'I want to hold your hand' [11]*met door mijn moeder gemaakte 'pruiken' – met een rekkertje - op ons hoofd*

Foto genomen op het stadhuis met burgemeester Desagher – de jubilarissen en helemaal links – dat mannetje met zijn brilletje en een plastronnetje – dat ben ik.

[11] https://www.youtube.com/watch?v=otrH5hxJ2GE

Ik ga hier en daar wat muziekherinneringen tussensteken – gewoon omdat muziek toen zo'n belangrijke rol speelde in mijn leven. Het valt mij ten andere op dat men in maart 1966 'The sound of Music' draaide in het Palace.
En nu we het toch over film hebben; ik haal er nog even het programma bij van 'Filmuniversiteit' voor het jaar 1966 – 1967. Ze speelden op dinsdag 4 oktober 'De luipaard' op dinsdag 8 november 'De heuvel', op dinsdag 6 december 'Het salaris van de angst', op dinsdag 10 januari 1967 'de Brug over de Kwairivier', op dinsdag 6 februari 'Jour de fête', komische film van Jacques Tati, op dinsdag 3 maart 'De kardinaal' en op dinsdag 4 april 'parapluies de Cherbourg'.
Mijn moeder kocht altijd twee abonnementen – één voor haar en één voor mijn vader, maar mijn vader die toneel speelde bij Ic Dien en regisseur was van de KLJ-meisjes en de boerengilde, had dus heel dikwijls geen tijd om te gaan. En dus was ik het gewillige slachtoffer die met zijn moeder mee moest film kijken.
Dat 'Filmuniversiteit' eigenlijk voor 'volwassenen' was, trok zij zich niet aan.
Ik herinner mij natuurlijk 'De brug over de Kwairivier' en ook 'Jour de fête' van Jacques Tati – een film uit 1948! , en eveneens 'Les parapluies de Cherbourg'.
Mijn gedienstigheid voor mijn moeder ging mij ooit nog zuur opbreken.

Want ondertussen op het college was het andere koek!

Deej

Wij kregen bijvoorbeeld een zekere 'Dhedene' cadeau bij ons in de klas van het Wetenschappelijk B. Die man, die waarschijnlijk net van de universiteit gekomen was, en blijkbaar geloofde dat hij tot de elite van de wiskundigen behoorde, werd voor ons op de trede in de 'kleine' studie gedropt, omdat wij op dat moment nog geen eigen klas hadden.
Hij bleek mensenschuw. Hij schreef zijn naam op het bord (met fout erin) en veegde ze meteen ook uit met de bordveger, zodat we alleen maar 'Dhe' konden lezen. Hij bleef dus **Deej.**
Ik vroeg hem dus welke naam hij had; maar dat wilde hij niet meer zeggen.
Wel zei hij tegen mij: 'Derde bank, tien bladzijden straf' en hij draaide zich meteen terug met zijn rug naar ons toe.
Iemand moet hem dus het strafsysteem bijgebracht hebben, maar hij moet slecht geluisterd hebben want eigenlijk had hij moeten zeggen: 'Derde bank, 1 uur blijfstudie en 10 bladzijden straf'.
Op mijn misbaar die ik maakte, draaide hij zich terug om en zei dan: 'Derde bank, doe er maar 10 bladzijden bij!'
Toen ik daarop antwoordde: 'ja, maar meneer! Dat is toch maar een gewone vraag'!'
Antwoordde hij mij: 'Derde bank, naar buiten!'
Ik zei tegen Berten Bussche die langs mij zat, 'Berten, dien bank moet naar buiten.
Berten grinnikte eens. We stonden beiden op en we waren al met onze bank aan de deur, toen Deej zich weer omdraaide en zei: 'Zet die bank weer op zijn plaats!'
Blijkbaar wist hij van het begin af al niet goed wat hij wilde.
We hebben toen maar braaf die bank terug op zijn plaats gezet en zijn les gevolgd.

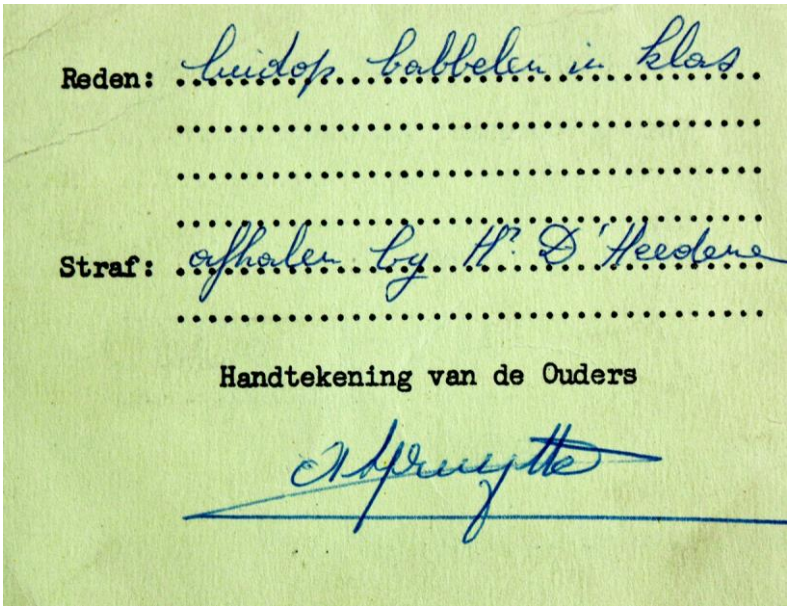
Reden: luidop babbelen in klas

Straf: afhalen bij Hr. D. Heedene

Handtekening van de Ouders

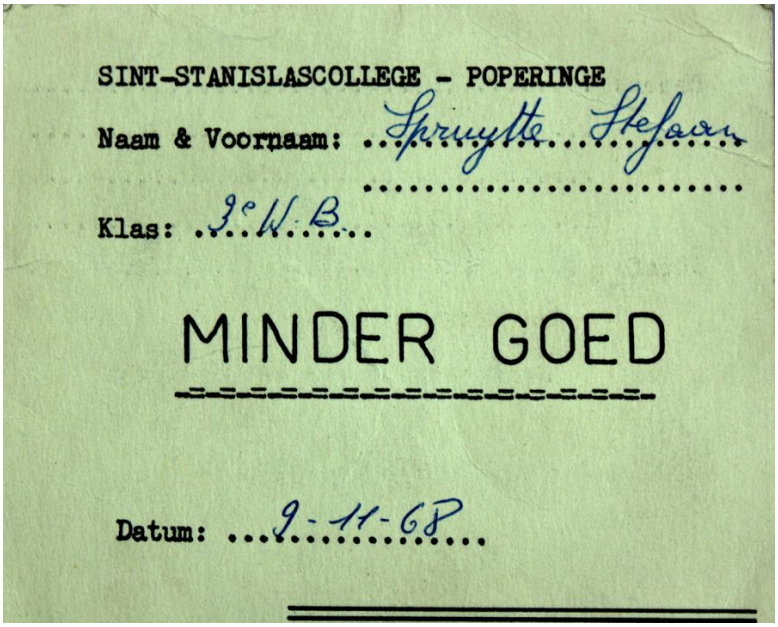
SINT-STANISLASCOLLEGE - POPERINGE

Naam & Voornaam: Sprunyte Stefaan

Klas: 3e W.B.

MINDER GOED

Datum: 9-11-68

Nog een ticket voor de strafstudie voor Steffen, een onderwijzer in spee.

Ik herinner het mij niet zo goed, maar ik denk dat Deej maar één jaar bij ons les gegeven heeft. (in het eerste jaar WB)
Ik weet wel dat hij mij eens 30 bladzijden straf gaf, die ik toevallig in mijn bank had liggen. Ik stond meteen op en bracht ze hem, en ’t was weer niet goed.
De gevolgen van ondermaatse wiskunde les lieten zich nog voelen het jaar er op . Albert Sohier liet ons een schriftje kopen om de woensdagnamiddagen anderhalf uur bijkomende les te geven. Eigenaardigheidje Albert heeft in onze klas nooit straf gegeven. Macht en onmacht, maar wij waren het lijdend voorwerp.

Het was in dat jaar dat Serge de gewoonte kreeg om op papier te kauwen – en hij niet alleen – en dan die sjieken tegen het plafond te katapulteren met zijn lat. Het duurde dus niet lang vooraleer er zo’n 40-tal sjieken tegen het plafond hingen te drogen, tot dat ze er weer konden afvallen. Steffen had de strafste lat in staal.

Op een dag ging er een briefje rond in de klas waarop er stond: Van wie zijn die voetstappen op het plafond.
Erger was dat onder andere Steffen aan dit ‘kunstproject’ een bijkomende dimensie gaf door zijn sjieken op het bord af te vuren, om alzo een puntje op de daar geschreven ‘I’ te zetten.
Deej was weer een met zin rug naar ons druk aan het schrijven op het bord, toe er opeens een sjiek langs hem heen vloog en tegen het bord bleef plakken.
Voor één keer reageerde hij en hij zei ferm: ‘Wie heeft dat gedaan? ‘
Iedereen keek hem aan met de meest onnozele en onschuldige blik.
Maar niemand antwoordde.
En toen ging de bel voor de speeltijd.
‘Er gaat hier niemand buiten, vooraleer ik weet wie dat gedaan heeft!’ en hij keek woest rond.

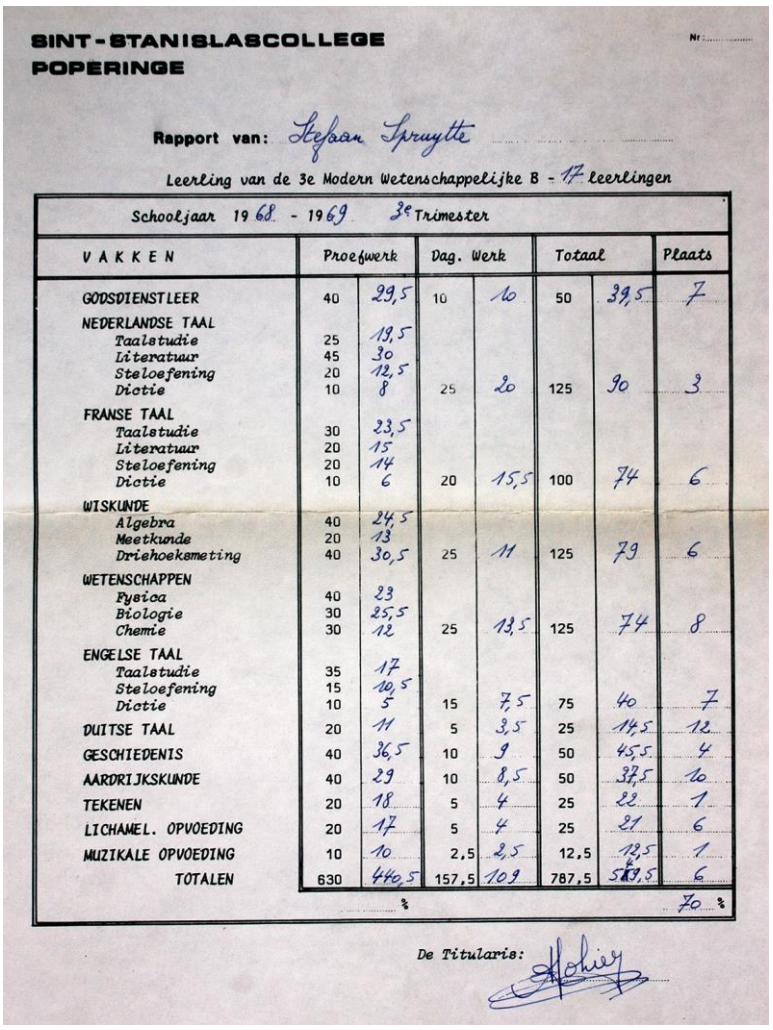

SINT-STANISLASCOLLEGE
POPERINGE

Nr: .....

Rapport van: Stefaan Spruytte

Leerling van de 3e Modern Wetenschappelijke B - 17 leerlingen

Schooljaar 1968 - 1969 3e Trimester

VAKKEN	Proefwerk		Dag. Werk		Totaal		Plaats
GODSDIENSTLEER	40	29,5	10	10	50	39,5	7
NEDERLANDSE TAAL							
Taalstudie	25	19,5					
Literatuur	45	30					
Steloefening	20	12,5					
Dictie	10	8	25	20	125	90	3
FRANSE TAAL							
Taalstudie	30	23,5					
Literatuur	20	15					
Steloefening	20	14					
Dictie	10	6	20	15,5	100	74	6
WISKUNDE							
Algebra	40	24,5					
Meetkunde	20	13					
Driehoekemeting	40	30,5	25	11	125	79	6
WETENSCHAPPEN							
Fysica	40	23					
Biologie	30	25,5					
Chemie	30	12	25	13,5	125	74	8
ENGELSE TAAL							
Taalstudie	35	17					
Steloefening	15	10,5					
Dictie	10	5	15	7,5	75	40	7
DUITSE TAAL	20	11	5	3,5	25	14,5	12
GESCHIEDENIS	40	36,5	10	9	50	45,5	4
AARDRIJKSKUNDE	40	29	10	8,5	50	37,5	10
TEKENEN	20	18	5	4	25	22	1
LICHAMEL. OPVOEDING	20	17	5	4	25	21	6
MUZIKALE OPVOEDING	10	10	2,5	2,5	12,5	12,5	1
TOTALEN	630	440,5	157,5	109	787,5	549,5	6
		%					70 %

De Titularis: [illegible]

Toen we daar zo’n minuut gezeten hadden, probeerde ik een verzoeningsvoorstel uit.
Ik vroeg hem wat straf ik zou krijgen indien ik zou zeggen dat ik het gedaan had.
In de hoop dat hij zou zeggen 30 bladzijden, want die had ik toch in mijn bank klaar liggen.
Maar het uilskuiken verstond ook al geen Vlaams en hij riep triomfantelijk: ‘Je hebt bekend! Je hebt bekend! Zaterdag, 2 uur en naar de directeur!’
Serge probeerde diplomatisch uit te leggen dat ik niet bekend had, maar Deej was door het dolle heen.
Bij de directeur probeerde ik rustig uit te leggen wat mijn bedoeling was geweest en deze luisterde wel, maar hij vond dat ik toch maar – als voorbeeld – naar de strafstudie moest.
Begrijpe wie begrijpe kan!
Wie uiteindelijk met zijn sjiek dat puntje op de I had gezet, weet ik nog altijd niet.

Als ik mijn rapporten bekijk van die eerste drie jaren dan zie ik dat ik in het 6° algemeen middelbaar B in het totaal 68% haalde en ik 16de was op 32 leerlingen.
In het 5de algemeen middelbaar C - - het schooljaar 1966 – 1967 – haalde ik70,2% en was ik de 7de op 20 leerlingen. En in het 4de algemeen middelbaar – over het schooljaar 1967 – 1968 – haalde ik 66,9 procent en was ik weer 16de op 30.

Ergens zit er nog een herinnering in het achterste van mijn kleine hersens of is ’t in van mijn groot verstand (?) dat we met onze klas - met een cocacola-wedstrijd een televisie wonnen.
Er werd al snel beslist om deze TV aan het internaat te geven, in ruil voor een ‘reis’. En ja we

vertrokken op een schone ochtend met de bus naar Vlissingen. Er moeten foto's van bestaan, wie heeft die?

1966 – 1967

In het Wekelijks Nieuws verscheen er een artikeltje on de titel 'Prachtige Filmavond' waarbij men vertelde dat op woensdag 11 januari 1967 te 30 u. in ciné Palace, de prachtige film 'Tokyo Olympiades'[12] afgerold werd, ten voordele van de volleybalklub Povo en de voetbalvereninging S.K. Poperinge.

Is het doel uit zijn eigen reeds vrij simpatiek aangezien de volleybalklub Povo in alle reeksten waarin wordt meegedongen aan de leiding prijkt, en de S.K. voetbalvereniging een debutant is die alle steun verdient, dan is anderzijds de film die wordt aangeboden door zijn vele kwaliteiten voor iedereen het zien waard. Niet alleen voor de sportliefhebbers, die uiteraard aan de prestaties der atleten op de jongste Olympische Spelen te Tokyo heel wat kijkgenot zullen hebben, maar ook voor de gewone filmliefhebbers, aangezien de prent weegt van bijzondere filmische eigenschappen, onder mee door een bijna perfekte foto en een uitzonderlijk goede sonorizatie. De prent werd dan ook betiteld met uitzonderlijke '
filmische kunstwaarde'. Vooral de machtige opnamen van de maraton door de Ethiopiër Abebe Bikila gewonnen, zullen een blijvende indruk nalaten.

Met dit stukje te zien herinnerde ik mij die film, maar ik wist totaal niet meer dat dit voor Povo en de S.K. was. Diegenen die de film eens willen herbekijken, kunnen dit – zie de voetnoot – met dank aan Youtube.
Het S.K. voetbalterrein kenden we wel. We werden op woensdagnamiddag geregeld – in kudde – daar naar toe gestuurd om er te 'sporten' 't is te zeggen, te voetballen.
Er stonden wat betonnen barakken.
In het Wekelijks Nieuws van de 20ste januari 1967 verscheen het onderstaand artikeltje:
Nu er in de TV-uitzending 'Spelevaren' zoveel van hartewensen wordt gewaagd, is het te begrijpen dat ook voetballers eens hun hartewens naar voor brengen.
De voetbalklub S.K. Poperinge, waarvan het terrein rechts langs de Reninghelssteenweg is gelegen, beklaagt zich erover dat ze rond het veld en bij de kleedkamers in de modder verdrinken. Men zou er graag een smalle verharde weg aanleggen van de baan tot de kleedkamers en vandaar tot aan het plein. Kasseistenen, gebroken bakstenen, kiezel en grint zouden er zeer welkom zijn. ze verhopen dat er misschien mensen zijn die met wat materiaal kunnen helpen.

Ik herinner mij alleszins dat we ook op het veld in de modder zonken. Voetballen kwam toen neer op veel geschreeuw van enkelen die één keer dat ze de bal hadden, ze nooit meer afgaven.

[12] The Complete Tokyo 1964 Olympics Film | Olympic History - YouTube

St.-Stanislascollege Poperinge

TONEELOPVOERING

De nieuwbakken Edelman

BLIJSPEL IN DRIE BEDRIJVEN NAAR MOLIERE,
BEWERKT DOOR J. en W. VERELST.

ZONDAG 5 FEBRUARI 1967, te 19.30 uur.
MAANDAG 6 FEBRUARI 1967, te 20.00 uur.

Kaarten worden ten huize aangeboden.

w.3341

Er voetbalden dus drie man en de rest liep het omgewoelde veld op en af. Ik gaf het voetballen dan ook snel op en werd een 'loper'.

Zeker moet ik stellen dat ik dit jaar verliefd werd op de benen van Daniella.
Daniella, die op de Westouterse weg woonde, kwam met haar fietsje iedere morgen door de Rekhofstraat naar den 'Colmoyen' gefietst en zo kruiste ze mij omzeggens iedere schooldag.
Steeds was ze blijgezind en ze groette zowat iedereen die ze voorbij kwam, dus mij ook.
Als ik haar niet zag, wachtte ik soms tot dat ze toch nog voorbij kwam en zonder dat ik het wist, werd ik verliefd op haar. Nu nog blijft dat beeld op mijn ver geheugen plakken, Daniella peddelend op haar fiets, met haar blote benen in de zon.

Op 25 juni 1967 kwam er speciale uitzending op TV. 'Our World' werd uitgezonden; een globale wereldwijde show vanuit alle hoeken van de wereld – een stunt die nog steeds te vinden is op youtube. Voor ons, bij ons thuis, was het vooral belangrijk omdat 'The Beatles' daarin zouden optreden, wat ze ook deden met de opname van Alle you need is Love'.[13]
Ik herinner het mij dus nog, dat we vol verwachting bij de TV zaten. 'All you need is love' – met zijn geheimzinnige tekst, kwam bovenaan de hitlijsten.
Het was ook de tijd van 'A whiter shade of pale' van Procol Harum, 'Puppet on a string' van Sandy Shaw op haar blote voeten, 'Waterloo Sunset' van The Kinks en 'Silence is golden' van the Tremeloes.

Als ik mijn rapport bekijk van het 5de algemeen middelbaar C – dan zie ik dat ik in de 1ste trimester de 7de van de klas was – 20 leerlingen – met 69,6% - de tweede trimester eveneens de 7de maar nu op 23 leerlingen met 70,2% en de derde trimester eveneens de 7de maar nu weer op 20 leerlingen en dit met 67,7%.
Mijn betere vakken waren Nederlands, maar vooral tekenen, aardrijkskunde, biologie en geschiedenis. Voor mijn L.O. had ik toch 22 op 25, dus zo'n hark was ik toch ook niet.

Iedere vakantie periode startte in Poperinge met den Ommegang en dan de kermis.

[13] The Beatles - All You Need Is Love (1967) - YouTube

Als kind ben ik steeds meegegaan in den 'Ommegang' Ooit als 'ezel' vanachter aan het stalletje van Bethlehem – een wagen die ondertussen al lang niet meer meegaat. En later in verschillende 'rollen' maar dikwijls gewoon als 'herder'.
En één keer dat de processie rond 5 uur in de namiddag weer binnen was, vertrokken we dan naar de kermis, waar we aan de 'grijpertjes' probeerden een reep Frutella's uit de kasten te halen. Ik hield van de sfeer op de kermis en 1967 was het jaar dat men er nog volop 'Summer in the city'[14] van Loving Spoonfull draaide. Dit plaatje dateert wel van het jaar er voor, maar het heeft enkele jaren volop op de kermis gedraaid en het typeerde ook echt die zomerse sfeer.
Eén keer de kermis voorbij viel Poperinge dood en in die warme zon was het geestig toeven. Ik herinner mij dat we eens voetzoekers – die je in een winkeltje in de Gasthuisstraat kon kopen – afstaken in deze straat maar hoewel dit een hels kabaal maakte, alsof er geweerschoten vielen - dat het gewoon muisstil bleef, niemand kwam kijken.
De vakantie was dan ook de periode dat ik mijn fietsje nam en naar **de Kosmos** in Westouter reed, naar het zwembad.

Het zwembad was prachtig gelegen en we hebben er heerlijke zomerdagen doorgebracht.

In augustus 1967 verscheen er in het Wekelijks Nieuws een bericht dat Z.E.H. Houwen benoemd was te Brugge.

[14] summer in the city lovin spoonful - YouTube

Bij het ter perse gaan, heden vrijdagmorgen 11 augustus, vernemen wij dat Z.E.H. Houwen, directeur aan het Sint Stanislascollege te Poperinge benoemd werd tot direkteur van het Sint Andreasinstituut op de Garenmarkt te Brugge. … Z.E.H. werd geboren te Brugge op 28 oktober 1925. Hij doorliep er het Sint Lodewijkscollege en werd na zijn seminarietijd tot priester gewijd op 3 juli 1950. Te Leuven behaalde hij zijn kandidatuur in de klassieke

Filologie en aanstonds daarop volgde zijn benoeming alhier aan het college als leraar van de Retorikaklasse dit op 3 oogst 1952. Gedurende volle acht jaar was hij de eminentie en graag geziene leraar, geacht en bemind door zijn leerlingen. Ook in stad was hij zeer gekend vooral dan als voorzitter van de Davidsfondsafdeling, funktie die hij reeds uitoefende van kort na zijn benoeming alhier, eveneens in opvolging van Z.E.H. Vandenberghe.
In het begin van september 1960 werd hij benoemd tot direkteur aan het Sint Stanislascollege. Deze funktie heeft hij dus bijna zeven jaar lang op een eminente manier vervuld.
Zijn plotse en onverwachte heengaan zal velen in stad , in zonder in de collegemiddens verrassen. Wij wensen hem proficiat met zijn nieuwe benoeming, doch zien hem met spijt vertrekken. Het werk dat Z.E.H. Houwen hier als direkteur van onze bloeiende onderwijsinstelling verwezenlijkte zal zijn naam hier in stad levendig houden.

Houwen werd opgevolgd door Z.E.H. Buyse. In het Wekelijks Nieuws schreef men:
Zeggen we maar onmiddellijk dat deze benoeming een beetje in de lijn der verwachtingen lag. Het was inderdaad te voorzien dat iemand zou benoemd worden die bekend was met de gang van zaken in het college. En dat was met Z.E.H. Buyse beslist het geval, vermits hij reeds zes jaren in het college werkzaam is.

Hij werd geboren te Meulebeke op 28 januari 1934, liep college te Izegem, deed zijn filosofie te Roeselare en te Brugge en behaalde zijn kandidatuur in de Wijsbegeerte en Letteren. In 1959 werd hij priester gewijd en daarop behaalde hij ook nog het diploma van licentiaat in de Wijsbegeerte en de Letteren. Met dit alles gewapend kon hij in 1961 als eerste werkpost de plaats van titularis in de rhetorica aan het Sint Stanislascollege alhier bezetten.
Wij hebben Z.E.H. Buyse als dusdanig leren kennen en waarderen. Hij is niet alleen een uitnemend leerkracht maar kan bewonderd worden om zijn vele kontakten met de grote leerlingen, die op het punt staan een beslissende levenskeuze te doen. Met de leerlingen niet alleen, ook met de ouders. Zijn hulp bij het kiezen van een studierichting en ook daadwerkelijk in de voorbereiding van de toekomstige universitairen, wordt door iedereen ter zeerste gewaardeerd.
Z.E.H. Buyse is de jongste direkteur van het bisdom. Dat zal echter geen beletsel zijn opdat hij een goed direkteur zou zijn, een goed administrateur, in de nabije toekomst een goed bouwheer, een goed leis-en raadsman voor leerkrachten en studenten. We wensen hem veel volharding en sukses in zijn vrij zware taak. Men vergete niet dat het college straks bij de duizend leerlingen gaat tellen.
Ik heb hem alleszins verschillende keren op zijn bureau mogen gaan opzoeken, maar toch kreeg ik nooit hoogte van de man. Hij was echter steeds 'streng'. Ik kreeg steeds wel de gelegenheid om te vertellen wat er gebeurd was, maar echt praten met elkaar, dat kwam er nooit van.

Fietsrally van « Het Jeugdheem » een sukses

In oktober 1967 verscheen er een stukje in het Wekelijks Nieuws over de Fietsrally van het Jeugdheem.

Het mooie weer was ditmaal wel van de partij! En zo kwam het dat meer dan 160 jongens en meisjes rond halftwee de baan werden opgestuurd, de eenen al meer gedreven dan de anderen, maar iedereen vol verwachting en goede hoop. Het stadsbestuur had voor deze rally zijn medewerking verleend.

En bij de uitslag van de 'Grote Omloop' – met 56 deelnemers- zie ik toch wel mijn naam staan zeker, - 10. Vandermarliere Guido.

De eerste drie:

1. Declerck Annemarie – 2. De Gruyter Marc – 3. Pouseele Bernard

1967 – 1968

1967 was het doorbraakjaar voor Willem Vermandere, de beeldhouwer – zanger – toen nog vooral met teksten van Djoos Utendaele, maar Vermandere gaf aan de 'kleinkunst' een speciale dimensie en in 1971 zou hij met zijn 'Blance en zyn perid' zelf in de hitparades belanden.
Ik heb in het februarinummer 2018 van Doos Gazette al eens een stuk geschreven over mijn ervaringen rond 'Leuven Vlaams' en alhoewel ik niet gewoon ben tweemaal het zelfde stuk te publiceren, neem ik dit voor de volledigheid toch nog eens over.

50 jaar geleden – Leuven Vlaams

50 jaar geleden was er van 'Leuven Vlaams' ook iets te merken in Poperinge. Het Wekelijks Nieuws van de **2de februari 1968** maakte er melding van onder de titel 'Massale betogingen der jongeren'.

Te Poperinge – zo stond er naast deze foto – verliep de betoging waardig en zonder het verkeer te storen, maar niettemin luidruchtig, geestdriftig en met enkele zitmanifestaties.
Ook alhier – te Poperinge - zo schrijft men verder – heeft de aktie, ontstaan rond het probleem 'Leuven Vlaams' weerklank gevonden. Net zoals in zoveel andere steden van het land kwamen de leerlingen van het hoger middelbaar vrij onderwijs op straat om door betoging en

stakingaktie hun simpatie en hun medestrijden met de Leuvense Vlaamse hoogstudenten te betogen.
Nadat reeds maandagavond een eerste poging werd gedaan om de leerlingen wakker te krijgen was het dinsdagmorgen dan oz ver: er werd gestaakt en er zou betoogd worden. Studenten van het collegie namen het initiatief, vonden spoedig simpatie bij de leerlingen van het vrij technisch instituut en de Eerw. Zusters Benedictinessen en slaagden er ook in zonder veel moeite deze van de Grauwzusters Penitenten tot solidariteit te overtuigen. Waar men ook poogde bij de Rijksmiddelbare school sukses te hebben, stootte men op de direktie die de plannen dwarsboomde. Achteraf zou blijken dat te Ieper de R.M.S. wel meedeed.

Buiten het feit dat de 'progressieve spelling' hier wel erg opvalt – is mijn herinnering toch enigszins wat anders. Die maandag - ging ik zoals altijd – om 16.oo uur snel bij mij thuis in de Bruggestraat 56 een 'stute' eten en dan trok ik terug naar het college. Op de hoogte van de H.Hartstraat gekomen, zag ik al de eerste leerlingen van de Penitenten in hun uniform op de straat flaneren.
'Zeg, Do' – we gaan betogen – kreeg ik te horen, zorg dat die van het college meedoen, hee!' Ik wachtte even en liep dan door en op de Grote Markt – kwamen er nog andere collegestudenten naar mij toe. Daaronder was Geert Degrendel. We waren met een stuk of zes en wij liepen voorop, terwijl de leerlingen een grote groep gevormd hadden en liepen via het Bertenplein naar de poort van het college in de Deken Debolaan. Daar ontstond er een discussie met een aantal collegeleerlingen die echter weigerden de straat op te komen.
De kreet ging al vlug dat wie de straat op ging blijfstudie kreeg.
Uiteindelijk zouden de Penitenten afdruipen en ik liep de koer op om naar de avondstudie te gaan.
Het artikel gaat zo verder: In grote groep werd in de voormiddag door de Poperingse straten getrokken. De stoet was ordevol en nergens werd het verkeer gestremd, vermits er geen gebruik werd gemaakt van de rijweg. Politie en rijkswacht hielden in de verte een oogje in het zeil. Er waren geen incidenten. A
Alleen tegenover het instituut H.Hart der zusters Benedictinessen dreigde er even herrie te ontstaan, toen een groot aantal betogers aanstalten maakte om een zitstaking te houden. Het spreekt vanzelf dat de politie dan zou opgetreden hebben, vermits de betoging niet aangevraagd – en dus ook niet toegelaten was. Het gevaar werd echter snel besworen, en de groep trok op naar de Rijksmiddelbare school, waar men van plan was de leerlingen te 'bevrijden' . dit ging echter niet door.
Op de Paardenmarkt werd ten slotte een meeting gehouden. Voor aleer daar de stoet ontbonden werd, besloot men in de namiddag te voet op te trekken naar Ieper, om er deel te nemen aan de grote manifestatie.

BERICHT

De inrichters van de solidariteits-aktie met Leuven die dinsdag jl. te Poperinge plaats had, danken de plaatselijke rijkswacht omwille van haar simpatieke en hulpvaardige houding die ze op die gelegenheid heeft aangenomen.

De Eerstes van het college te Poperinge.

In de loop van de namiddag zijn onder geleide van de rijkswacht inderdaad een 350-tal Poperingse scholieren te voet naar Ieper getrokken, waar zij even na vier uur aankwamen. De fel opgemerkte groep manifesteerde er mee en het was reeds in de avond toen in groepjes de ene te voet

en de andere met de bus huiswaarts werd gekeerd.
Woensdagmorgen dan was alles weer rustig. Iedereen was op school zoals het hoorde. En precies dat was de waardige opsluit van een dag waardige aktie.
Ik herinner van die ochtend helemaal niets, maar dat we te voet naar Ieper wandelden, dat herinner ik mij wel. Jacques Destailleur herinnert zich ook dat men te Ieper de café's met de Franstalige opschriften ging uitjoelen. In het artikel in de krant maken ze daarvan het volgende: Niet te verwonderen dat talrijke uitbatingen met Franse opschriften **een koor van vermaledijdingen** moest aanhoren. *De toon van het artikel wordt hier bijna romantisch.*

Verder herinner ik mij de samenkomst in de stadsschouwburg te Ieper Wij stonden boven, achterin te luisteren en mee te joelen. Veel konden we er niet horen, maar op het einde werd de Vlaamse Leeuw ingezet en Geerten Grendel kreeg alle lachers op de hand door de 'tussenstukjes' als een trompet te orkestreren.
Effectief de woensdag moesten we weer naar het college.
Geert Degrendel werd al heel vroeg gesommeerd om naar de 'directeur' te moeten gaan. Het duurde niet lang of zijn vader kwam ook de collegekoer opgestormd waar hij in een luide discussie ging met den Chicon. Waarom zijn zoon moest gestraft worden? Geert, één van de aanstokers van de betoging?
De volgende dag zagen we Geert niet meer op het college, sommigen zeiden dan hij weggestuurd was, anderen dat hij zelf was vertrokken.
Toen was het ook mijn beurt. De Chicon kwam mij sommeren om naar de directeur te gaan. Die was echter niet op zijn bureau en dus moest ik op mijn knieën gaan zitten langs de deur. Onze Rika die heel toevallig langs de voordeur het college binnenkwam om avondles te gaan volgen, zag me zitten en maakte zich kwaad. 'Moar alli, onnozeloare, op joen knien zitten!'. Ik stond dus maar recht. Den Chicon kwam langs en die zei, 'knien' en mijn zus zei,'recht staan!'
De Chicon riep dat ik één van de aanstokers was … net zoals jouw vader … tegen Rika.
Mijn vader had net zoals ik om 4 uur zijn boterhammekes thuis gaan eten en reed dan met zijn volkswagen kevertje terug naar zijn werk, bij verzekeringen Delanote in de Boeschepestraat. Maar hij kon die maandag niet door omdat de leerlingen van de Penitenten voor hem uit liepen. De Chicon die alles afgeloerd had van uit het college had het kevertje met mijn vader gezien en daar uit afgeleid dat mijn vader één van de organisatoren van deze 'illegale' betoging was.

Toen ik bij de directeur moest komen, ging Rika met mij mee en één en ander had als gevolg dat ik de weg van Geert Degrendel niet moest volgen. Ik 'mocht' op het college nog blijven, maar ik werd wel gewaarschuwd dat bij een volgende feit ik wel buiten zou vliegen.
En ik moest natuurlijk de zaterdag twee uur gaan 'blijven' omwille van het feit dat ik 'tegengesproken' had.
Nu, ondanks het feit dat men mij viseerde, ben ik er toch in geslaagd mijn middelbaar daar af te maken, wat Geerten niet kan zeggen.
Geerten, als je dit ooit leest, nog alle succes in je leven toegewenst… we hebben toch veel kunnen lachen.

Eén van die herinneringen die ik heb aan Geert is de volgende: We stonden ons eens te vervelen op de speelplaats toen Geert op een idee kwam. Hij zei tegen ons dat we in een kring rond hem moesten gaan staan. Hij legde zich op de grond, en bewoog wild, terwijl wij enthousiast lawaai maakten. Hij sprong weer recht en kwam bij ons staan. Zowat alle leerlingen op de speelplaats kwamen kijken wat er aan de hand , maar ze keken allemaal naar niets!
Surrealisme avant la lettre!

Den Chicon

Eén van de meest gestoorde gevallen op het college, was **den 'Chicon'**; een man met geregeld nog een rok aan. Hij was anticommunistisch tot en met. Hij haalde het in zijn hoofd om met zijn bouworde in die tijd in de Oostblok kloosters te gaan verbouwen.
Hij was vooral zo autoritair als maar mogelijk was.
Hij was 'subregent' wat blijkbaar inhield dat hij op ons moest letten wanneer het speeltijd was en hij zat de 'studie' voor op een verhoogde lessenaar op de trede, vooraan de studiezaal.
Hij was een verschrikking voor mij.

Het was in die tijd, dat het 'rode' boekje van Mao populair werd en zo kwam het dat ik op een mooie dag naar Gent liftte en mij aldaar dat boekje aanschafte. Ik las dat uit en natuurlijk werd daar geregeld over gediscussieerd. Het stak in mijn bank in de studie en hoe hij het te weten is gekomen, ik weet het niet, maar iemand moet het hem verteld hebben; (zeer vermoedelijk hadden wij in onze klas een of twee mollen)
Op een avond moesten we allemaal recht staan naast onze bank in de studie, en alle banken werden doorzocht en natuurlijk kwam mijn 'rode' boekje tevoorschijn. Ik werd manu militari uit de studie gezet en moest mij gaan verantwoorden tegenover de principaal. Ik kreeg mijn boekje niet meer terug, het werd aangeslagen en ik bleef weer in de top drie van de blijfstudie. Eigenlijk weet ik alleen nog dat Mao zijn lezers aanraadde om pianoles te volgen. Zo leerde je alle tien je vingers los van elkaar gebruiken, schreef hij. Ik heb zijn raad niet opgevolgd, maar ik heb wel leren typen, wat zowat hetzelfde is.

In het derde jaar in het college, kwam de Chicon op het idee om de 'moosjers' zoals we genoemd werden, uit de studie te zetten voor de periode tijdens de examens, we mochten echter niet naar huis. En zo kwam het dat we met een twintigtal in de grote hal onze studietijd moesten doorbrengen.
Het was de tijd van de kastanjes en er stonden er zo enkele op het oud kerkhof in 't Rekhof, zodat we met onze zakken geladen naar het college konden trekken. We hielden ons dan ook

onledig om kastanjes tegen de deuren van zowel de kleine studiezaal als de grote studiezaal te gooien, wat altijd een ferme knal gaf. Na zowat drie keer, kregen we het hoogrode gezicht van den Chicon te zien, die naar buiten kwam gestoven en onze hele kudde nog maar eens 2 uren blijfstudie gaf, niet dat dat indruk maakte.
Een vriend van Wietje Mey, zei dat hij gist had meegebracht om in de W.C'S te gooien en dat kreeg de Chicon te horen en toen brak er toch wel een kleine paniek bij hem uit.
Hoe het juist verlopen is, weet ik eigenlijk niet meer, maar Wietje Mey werd van het college gestuurd.
Gezien dit 'terrorisme' werden de moosjers terug in de studie gelaten, daar was het toezicht toch strenger!

Tijdens de middag studie kregen wij soms een sermoen van den Chicon, één preek stak er met kop en schouders boven uit. Iedereen moest zich voorbereiden voor de retraite waar gebed en ontspanning samen ons naar een hogere dimensies zou leiden. Paul (jammer genoeg overleden) uit Watou refereerde half luid naar Soeur Sourir, wat hem onmiddellijk twee uur blijfstudie bezorgde.

Bij mijn weten heeft den Chicon maar één les gegeven en dat was er één met dia's en ging over de vrijmetselaars en hun organisatie. Hij stelde hen voor als des duivels en waarschuwde ons toen al om zeker niet naar de Gentse Universiteit te gaan, waar die vrijmetselaars ons konden strikken!

Den Chicon had blijkbaar iets tegen mij persoonlijk; hij jaagde op mij.
Zo onder andere bij de filmuniversiteit.
Je had vroeger een 'filmforum' en een 'filmuniversiteit' dat vooral door **Amery** werd gedirigeerd. Filmforum was voor de jeugd, filmuniversiteit voor de volwassenen.
Nu was het echter zo dat mijn moeder graag naar de film ging, elke Hitchcock heeft ze verschillende keren gezien en aangezien mijn vader meestal naar zijn toneel trok, moest ik geregeld met mijn moeder mee naar de film.
Natuurlijk kon het eigenlijk niet anders dan dat den Chicon daar lucht van kreeg en zo kwam het dat ik na een dergelijke filmsessie, bij hem geroepen werd en als cadeau maar weer eens 2 uren straf kreeg; ik had schoon zeggen, dat ik met mijn moeder mee was!

Welke duivel in hem gevaren was, weet ik niet, maar hij begon mij echt te stalken.
Zo kwam het dat hij mij niet ver van mijn huis stond op te wachten, drie stappen binnen de poort van Demarey in de Bruggestraat en hij mij door de straten van Poperinge volgde.
Ik voelde het aan en stapte straf door. Ik had echter pech. Aan het standbeeld op de markt zaten onder ander Daniela en Sonja, twee vriendinnen van mij, op die dikke ijzeren baren die nu verdwenen zijn Ze wuifden naar mij, toen ik voorbij kwam, en ik deed alle moeite om hen niet te zien, met den Chicon achter mijn gat.
Op één van die stadswandelingen was ik het 'Clubje' in het Garenstraatje binnengestapt. Ik zei tegen Simonne, de cafébazin: 'Simonne, 'k bluven moaer è menuute, je moe nieten utschinken!'
En door het raam zag ik den Chicon voorbijgaan.
Toen ik dacht dat hij weg was, kwam ik de café terug buiten, maar hij had het toch gezien.

Het moet zijn dat hij een briefje geschreven had voor mijn moeder, dat ik op café ging, en dat had hij dan bij ons thuis in de bus gestopt. Het was echter ook zo dat die bus niet alle dagen geledigd werd. Eigenlijk woonden wij in een barak, achter het huis en onze post werd daar door de postbode gebracht. Dus dat briefje van den Chicon was enkele dagen blijven liggen.

’t Was midden in de voormiddag toen mijn moeder op het college aankwam en zij mij uit de klas liet roepen. Niets vermoedend ging ik de trap naar beneden en in de grote hal stond ze, met de Chicon langs haar.
‘Zieje gie naar ’t Clubje èwist?’ vroeg ze.
‘Moa joak’ antwoordde ik en ik kreeg me daar een lap rond mijn oren, dat ik er van duizelde.
‘Goa moar were na de klasse’ zei ze nog en vertrok.
Den Chicon zei niets.
Toen ik die middag thuis kwam, zat mijn moeder aan tafel en toen ze mij zag, lachte ze: ‘Eje zyn aangezichte èzien? ‘ zei ze.
Ik kon er echter minder om lachen. Ze legde mij uit dat ze niet wilde dat den Chicon ging denken dat ze mij niet opvoedde, vandaar dien pedagogische klap die ik kreeg!

De Chicon hield het echter niet alleen bij mij stalken, hij sprak ook mijn vrienden zoals Hugo Verlet aan, dat hij niet meer met mij mocht omgaan. Lej trok zich natuurlijk niets van aan.

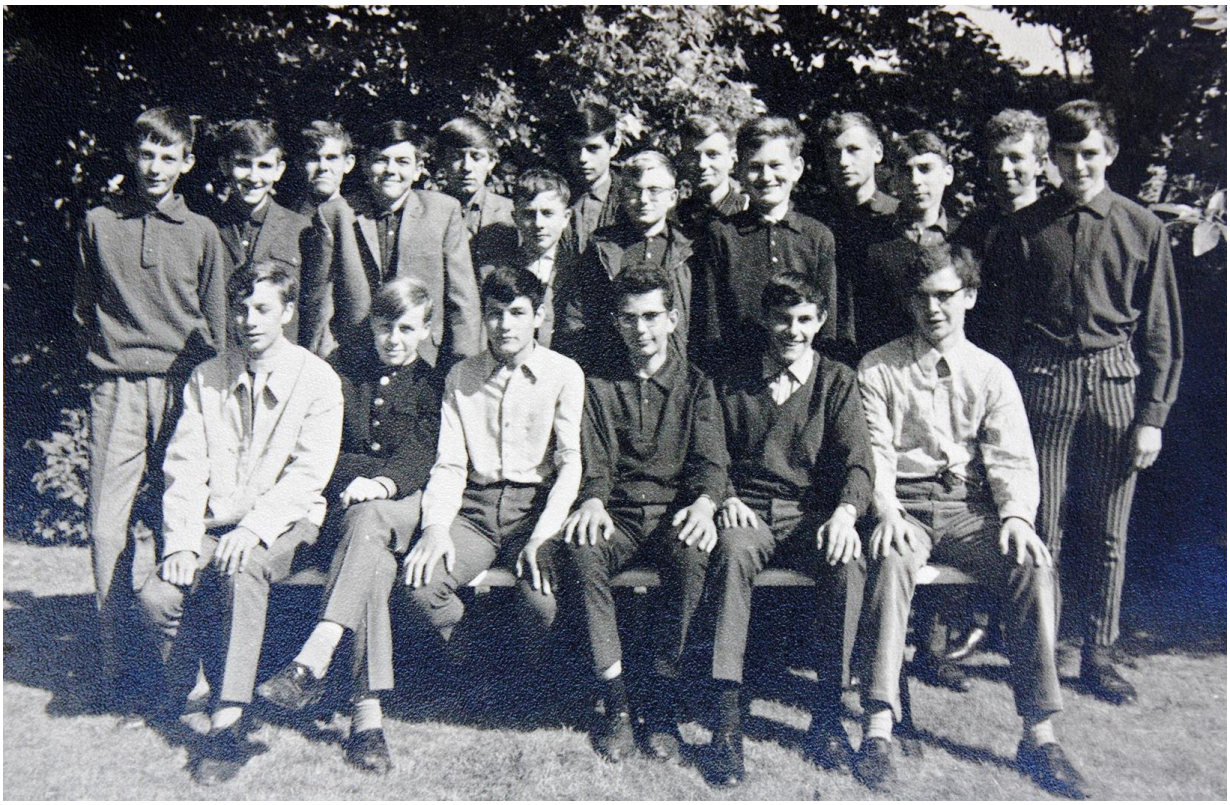

Rechts op de bank zit ik, een rosse jongen met een brilletje naast mijn goede vriend Hugo Verlet.

Dat moet ik wel zeggen, ik heb altijd in mijn klas en in het college – maar ook buiten het college een goede vriendengroep gehad, die mij door dik en dun steunden.
Zo was Lej één van mijn boezemvrienden. Hij woonde ook niet ver van mij in het Dweersstraatje op de hoek met het Sint Jorisstraatje in een huisje dat nu verdwenen is.
We hebben nog samen meegereden in een carnavalstoet. We hadden samen twee fietsen en een charrette aan elkaar geknutseld. De ‘gidons’ van de fietsen wilden we vervangen door autosturen en we vonden er niets beters op om naar het autokerkhof op de Reningeltse Steenweg te rijden om aldaar twee sturen te gaan pikken. We kropen over de draad en waren druk bezig die sturen los te vijzen, toen we betrapt werden door het werkvolk.

We werden in de garage ondervraagd, maar we kwamen er met de schrik van af en we kregen onze twee autosturen mee om op onze fietsen te monteren.
Lej was een fantastische loper en won al eens een veldcross. We liepen samen van het college naar huis, met telkens een spurt in de Prootstraat, die hij meestal won.
We trainden veel samen en deden geregeld de 'tour van Poperinge'.
Eén keer hebben we op een CM-kamp als ik mij niet vergis, zo afgesproken dat we strategisch gingen lopen. Hij liep voorop, dan de loper waarvoor we bang waren. Ik ging voor die zijn voeten lopen. Deze had dan alle kracht nodig om mij weer voorbij te steken. En dan liep hem weer voorbij en vertraagde en dan demarreerde Lej. Hij won natuurlijk en ik werd nog tweede.
We hebben urenlang gefilosofeerd, gebabbeld en gekommeerd. 't Waren heerlijke tijden.

Op 26ste april 1968 kwam Miel Cools zingen in het Palace. Hij was vooral bekend voor zijn Boer Bavo, maar wat ik ook graag van hem hoorde was 'De soldaat van Napoleon de Groote'[15]*. De tekst was van Louis Verbeeck. Daar zat de volgende tekst tussen.*
Een soldaat van Napoleon de Grote
die ontwaakte van de kou.
In de buurt werd er plotseling geschoten,
hij zei een akte van berouw.
En hij strikte uit gewoonte aan zijn das
maar toen floot er iets en alle vogels zwegen,
en er was een heel klein gaatje in zijn jas
en een klokje klepte ergens tien voor negen.

Mijn rapport van het studiejaar 1967 – 1968 vertelt mij dat ik langzaam maar zeker achteruit ging. Ik zat halfweg de klas en haalde zon 65 procent, dus 5% minder dan het jaar voordien. Mijn Frans ging naar 57%. Mijn opstellen waren nog goed net als mijn 'schrijvers' wat dat ook moge betekenen En ook mijn zaakvakken waren nog goed, maar de algemene trend was dus een achteruitgang van 5%.

Bracken Place

In de vakantie van het jaar 1968 ging ik met Jean-Pierre – Sam – Bonduelle naar Engeland op werkkamp voor de Toc H in Bracken Place in Southhampton. Het plan was om een maand naar Engeland te gaan. We hoorden er vooral 'Those were the days'[16] *van Mary Hopkins op de radio en ook 'Honky Tonk women'*[17] *van de Rolling Stones*

[15] https://youtu.be/-U678_O398E

Bracken Place is momenteel een kleuterschool, maar toen was het een doorstromingstehuis voor meisjes die uit de psychiatrie kwamen en die hier soms weken, soms maanden, soms jaren verbleven – met psychologische begeleiding. Wij kwamen hier met het Toc H een ‘paddock graven, het huis van binnen schilderen en in de garage rechts op de foto, een muur bouwen. Hier leerde ik tussen die meisjes **Mandy** kennen.
Een paar van die meisjes kwamen ons immers helpen schilderen en Mandy was er één van. Toen ik in één van de ramen in een klein kamertje bezig was, kwam ze met haar verfborstel steeds dichterbij om uiteindelijk mijn neus te gaan schilderen, en om mij een kus te geven op mijn mond.
Ik was ‘vrouwenbelangstelling’ als ‘rosten’ allesbehalve gewoon, maar die Engelse meisjes vonden een ‘ginger hair boy’ best leuk, en ik geraakte vliegensvlug van mijn ‘rost’ complex af. Ik heb nooit geweten waarom Mandy in dat tehuis zat; waarom ze dus ooit in de psychiatrie had gezeten. Als ik er naar vroeg, antwoordde ze niet en begon ze gewoon te flikflooien en te ‘pieperen’.
Op de zondag gingen we samen wandelen als ‘koppel’ heel kort bij elkaar. Onderweg toeterden de voorbijrijdende auto’s, zeker als we stilstonden om te kussen. En onderweg wilde ze persé een grote kapel binnen. Ik moest van haar op een kerkstoel gaan zitten en ze ging als een priesteres het opengeslagen evangelie voorlezen.
En daarna begon ze te zingen: Suzanne ….

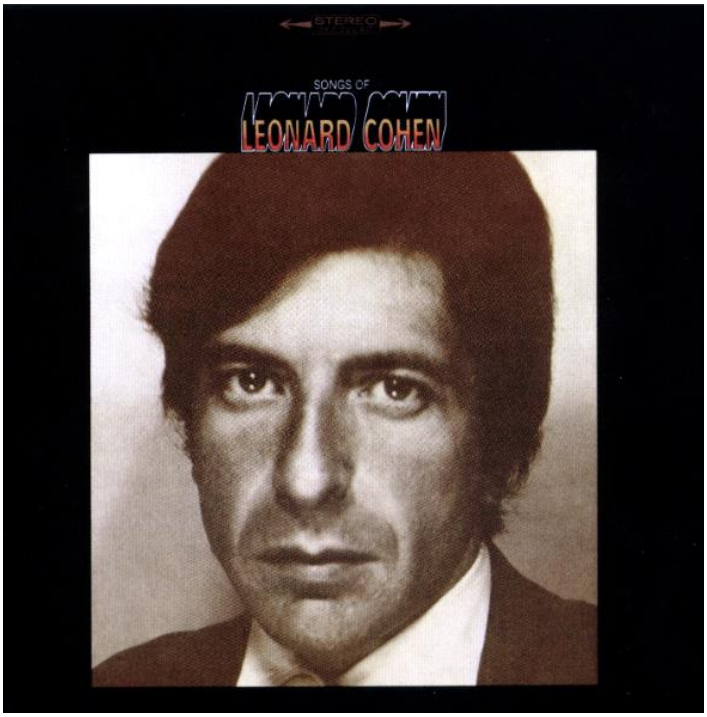

Suzanne takes you down to her place
near the river
You can hear the boats go by
You can spend the night beside her
And you know that she's half crazy
But that's why you want to be there
And she feeds you tea and oranges
That come all the way from China
And just when you mean to tell her
That you have no love to give her
Then she gets you on her wavelength
And she lets the river answer
That you've always been her lover

And you want to travel with her
And you want to travel blind
And you know that she will trust you
For you've touched her perfect body
with your mind.

And Jesus was a sailor
When he walked upon the water
And he spent a long time watching
From his lonely wooden tower
And when he knew for certain
Only drowning men could see him
He said "All men will be sailors then

[16] Mary Hopkin - Those Were The Days - 1968 - YouTube
[17] Honky Tonk Women ((Original Single Stereo Version)) - YouTube

Until the sea shall free them"
But he himself was broken
Long before the sky would open
Forsaken, almost human
He sank beneath your wisdom like a stone

And you want to travel with him
And you want to travel blind
And you think maybe you'll trust him
For he's touched your perfect body with his mind

Gedurende het lied, kwam ze steeds dichter bij mij totdat ze op mijn schoot zat.

Ik denk dat ik daardoor 'Suzanne' van Cohen meteen snapte.
Ik heb het lied die werkvakantie op 'Bracken Place' nog verschillende keren gehoord en ik had een heerlijke tijd met Mandy en we lachten veel. Haar beste vriendin zei mij ooit: 'You know why she's here? She killed her father!'
De psycholoog zei me de laatste avond in Bracken Place, dat ik niet moest verwachten dat Mandy mij ging schrijven, dat was niet toegestaan in de instelling aldaar.
Ik heb haar wel nog een brief geschreven; of ze hem ooit gekregen heeft?
Maar ik ben, toen ik terug was die elpee van Cohen gaan kopen in Gent, en die is mijn hele leven meegereisd met mij, ik heb hem nog altijd.

*Randy **Mandy***

Van Steffen kreeg ik de volgende belangrijke commentaar:
Dag Do,
Wat betreft mijn strafkaart van 5 uur:
Die strafstudie ging door in enkele lokalen boven de refter. Niet in het klassiek studielokaal.

We waren die dag met drie, elk in een lokaal apart. Ik denk dat Hugo Deleeuw er ook bij was. Het aantal bladzijden dat we moesten schrijven was geen probleem. We scheurden deze uit oude kladschriften.
Intussen rookten we een sigaretje bij het open venster. Zo kon de geur gemakkelijk buiten gehouden worden.
Maar vijf uur was toch wel lang!

Klasfoto wellicht einde 3de middelbaar.

Van Joël Boussemaere kreeg ik de onderstaande interessante bemerkingen – die ons ook iets vertellen over het leven van de internen.

Afdeling KSA in het college: Yves, Deschildere, Dewitte,J. Boussemaere, Marnix Deman

Beste,

Bedankt voor het schrijfsel. Misschien kan ik er ook nog enkele anekdotes aan toevoegen. Tijdens Leuven Vlaams wilden wij 'internen' ook mee de straat op. Met een delegatie trokken we naar Chicon en die zegde tot onze verbazing dat het kon maar mits de voorwaarde dat we eerst naar huis fietsten om toelating van onze ouders te krijgen!!! Niemand van ons waagde dit en zo bleven we in het college en luisterden we buiten naar het gejoel van de betogers.
Zo heb ik me heel jong aangesloten bij de Volksunie en nu nog altijd bij de N-VA. Daar ben ik lid van de partijraad en van het partijbestuur geweest. Voorzitter van Brugge, het arrondissement en de provincie West-Vlaanderen. Tot enkele jaren terug was ik mandataris van het OCMW Brugge. Tot daar wat Leuven Vlaams teweeg kan brengen.

De internen schilderen in het college: Joël Boussemaere, Yves, Marnix Deman en ? Truwant

Met de internen hebben wij tweemaal een toneelstuk gespeeld maar Dheedene eiste enkele avonden vooraf dat we eerst onze bladzijden straf schreven vooraleer we konden repeteren.

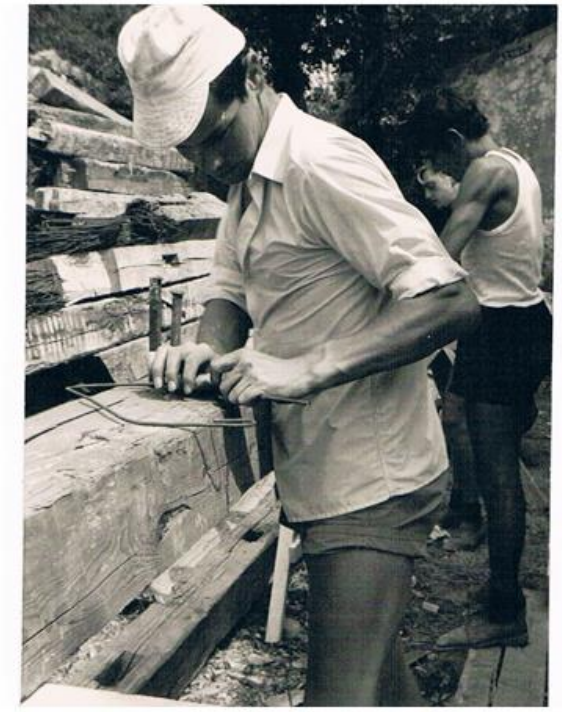

Bouworde Joegoslavië 1969: Joël Boussemaere, Hugo Verlet, Marnix Deman

Het laatste jaar dat we intern waren hebben we een week gestaakt en weigerden we nog om de andere internen te bedienen wat een traditie was dat de laatstejaars dit deden. Mijn broer en ik hebben het een week volgehouden maar of het veel resultaten opbracht is wat anders.
Mijn broers en ik zijn regelmatig mee geweest op bouwkamp met *de* Chicon. Daar was de sfeer heel anders omdat we op elkaar aangewezen waren. Een maand Joegoslavië zal ik nooit vergeten.
Marnix Deman en Hugo Verlet

waren ook mee. Ik heb daar nog enkele foto's van.
Tot hier enkele fragmenten van de vele.

Met vriendelijke groeten,
Joël Boussemaere

*Van Rik **D**efever kreeg ik onder andere de volgende reacties:*
Beste Do
Toch enkele extra opmerkingen:
De belangrijkste (persoonlijk): mijn juiste naam is **D**efever. (anekdote: als men bij het leger tijdens het appel Lefever durfden zeggen, reageerde ik niet, dus bijna disertie ;-) en dus bij sommige mede piotten al een zekere onrust.. na nog een of twee keer riep ik dan "**D**efever aanwezig" met de nodige nadruk. Sommige onderofficieren hadden dat door, en deden het moedwillig denk ik, zelfs bij het leger hadden sommige een vorm van humor)
Er waren (volgens mij) drie soorten leerlingen: **de internen**, die wel het meest meemaakten, (denken we maar Babylon, maar ook ondereen gebeurde er van alles) maar het best gezien werden, wat ze waren van betere families die iets konden betalen. Dan de "**binnen" leerlingen** (jij weet misschien de juiste naam die er gebruikt werd, binnen zoals binnenpoorters) die vielen onder het regime, door jou beschreven op p9. En dan de **buitenleerlingen,** waartoe ik behoorde. Bij ons was de middagpauze bedoeld om eerst naar de mis te gaan, en daarna snel onze stutjes op te eten.
Volgens mij duurde de studie 's avonds in het lager middelbaar tot 7:15. Ik, met mijn 10 km afstand, vertrok 's morgens dus rond 7:30 en was thuis iets voor 8. En altijd wind op, zoals we later geleerd hebben bij De Gersem (een soort dag moesson). Het regime veranderde toen we in het "hoger" zaten: studie tot 18:45 en geen studie meer de zaterdag namiddag. Toen was de strafstudie de zaterdag namiddag (waar ik ook regelmatig present mocht tekenen)

De allereerste wereld satelliet verbinding, de wereld is dan klein geworden. Tot dan toe was er alleen maar eurovisie, en daarna begon mundovisie. Nu kunnen we zelfs niet meer voorstellen dat het zonder communicatie kon. Ik mocht zelfs, uitzonderlijk, eens kijken. Ook mijn ouders waren verwonderd en gefascineerd door de vooruitgang.
De Chicon: zijn enige donderpreek die ik me nog vagelijk herinner was in de 5-des denk ik, toen er geen "roepingen" waren in de eerstes... en wij dus dan almaar klaargestoomd werden om beter te luisteren als het zover kwam.

Vriendelijke groeten,
Rik Defever

En van **Christiaan Rosseeuw** *kreeg ik uit zijn secrete archieven de twee onderstaande foto's; hij schreef daarbij:*

Dag Do
Na wat zoeken heb ik 2 foto's van het toneel met internen van 1968 – 4de algemeen middelbaar gevonden.
De titel van het stuk was 'De Postwagen' en dit was onder leiding van den Chicon.
Op de kleine foto zien we links Carreye - die nog de elektrozaak op de Grote Markt – het pand van de kredietbank – uitgebaat heeft.

Op de grote foto zien we van links naar rechts:

Joël Boussemaere – Frans Puype – Is het nu Mark of Marnix Carreye? - Frans Trooster afkomstig van Lo-Pollinkhove – Christiaan Rosseeuw – Marnix Deman en Guido Soenen van Langmark.

Er zitten blijkbaar geen spelers tussen van het latijnse!